Машина терими юзасидан берилган топшириқни сўзсиз бажарайлик!

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

211 (1731) | 23 октябрь, 1960 йил, якшанба | Баҳоси 20 тийин.

ИЛҒОР МЕХАНИК-ҲАЙДОВЧИ

Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг илғор механик-ҳайдовчилари Улуғ Октябрнинг 43 йиллиги байрами шарафига меҳнат вахтасида туриб ишламоқдалар ва хирмонга тобора кўп пахта топширмоқдалар. Суратда: колхознинг турсуноийчи механик-ҳайдовчиси ўртоқ Тамара Мирзаалиева. Тамара СХМ-48М машинасида ҳар куни 2,5—3 тонна пахта тераётир.

В. Сироткин фотоси.

ЛЕНИНЧА ДОНО СИЁСАТ

«Ташсельмаш» заводининг конвейеридан деҳқонларнинг умумий ҳурматига сазовор бўлган пахта териш машиналари кетма-кет чиқиб турибди. Корхона коллективи пландан ташқари ишлаб чиқарилган агрегатлар сонини кун сайин кўпайтирмоқдалар. Машинасозлар радиоприёмниклар орқали Никита Сергеевич Хрушчевнинг Москва меҳнаткашлари митингида сўзлаган нутқини тинглаганларида бу муваффақият уларга янада қувончлироқ туюлди.

Ёш коммунист, коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи Борис Палацкий Москва митингидан радио орқали олиб берилган эшиттиришни тинглаб бўлгач бундай деди:

— Никита Сергеевичнинг нутқи менга янги куч бағишлади. Никита Сергеевичнинг халқ бахт-саодати учун қилган ва қилаётган ҳамма ишлари учун унга чин кўнглимдан яна ва яна бир марта ташаккур айтмоқчиман. Унинг толмас фаолияти — марксча-ленинча назарияни практикага моҳирлик билан татбиқ қилишнинг ажойиб намунасидир. Ленин кўтарган улуғ байроқ бизнинг кунларимизда дунё устида мағрур ҳилпираб туриб, халқларни жипслаштираётганлиги, уларни порлоқ келажак учун қатъий курашга отлантираётганлиги жуда қувончлидир.

Токарь Қурбон Шарипов ўз таассуротларини ўртоқлашиб бундай деди:

— Никита Сергеевич жаҳон тарихининг бутун тараққиёт жараёнини прожектор билан ёритиб бергандек бўлди. У, БМТ Бош Ассамблеяси сессиясида янги, прогрессив ғоялар билан эски, умрини яшаб бўлган ғоялар ўртасида кураш олиб борилганлигини жуда тўғри ва боплаб айтди. Биз келажак бизники, тинчлик кучлариники эканлигини биламиз. Бинобарин янгиликнинг эскилик устидан ғалабасини тезлаштириш учун биз янада зўр ғайрат билан коммунистик жамият қурамиз, етти йиллик топшириқларини бажариш соҳасидаги муваффақиятларимизни кўпайтирамиз. (ЎзТАГ).

Совет ташқи сиёсатининг яна бир ғалабаси

Бу унутилмас кечада кўп қаватли Чиланзор аҳолиси яшайдиган ҳар бир квартирада Москва тўлқинига тўғриланган радиоприёмниклар ишлаб турар эди. Янги кўчиб келганларни техника Лужникидаги В. И. Ленин номли Марказий стадионнинг спорт саройига олиб боргандек туюлди, бу техника уларга Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси сессиясидаги совет делегациясининг бошлиғи СССР Министрлар Советининг Раиси Никита Сергеевич Хрушчев билан учрашувга бағишланган митинг қатнашчиси бўлиш имконини берди.

«Таштекстильмаш» заводининг токари Михаил Петрович Зимин квартирасининг остонасидаёқ тарихий нутқни маъқулловчи: «Қойилман!», «Тўғри»! деган сўзларни эшитиш мумкин эди.

— Никита Сергеевич нутқини ҳаяжонланмасдан тинглаш мумкин эмас, — деди оддий совет ишчиси. — Бу нутқни эшитиб туриб тинчлик ва инсоният бахт-саодати учун, шармандали мустамлака системасини тугатиш учун, ёппасига ва батамом қуролсизланиш учун кураш манзарасини яққол тасаввур қилиш мумкин.

Квартира эгаси стол ёнига ўтириб, гапини давом эттиради: «бу совет дипломатиясининг, ҳукуматимиз ленинча ташқи сиёсатининг янги ёрқин ғалабасидир, дейди у. — Никита Сергеевич БМТ пардаси орқасига яширинишга уринаётган империалистларнинг агрессив ҳатти-ҳаракатларини фош этиб, уларни боплаб саваладди. Совет делегациясининг бошлиғи совет халқининг, бутун социалистик лагернинг куч ва қудратига таяниб ана шундай дангал ва дадил гапира олди.

Михаил Петрович ўзи ишлайдиган экспериментал цех муваффақиятлари ҳақида гапириб берди. Цех коллективи Улуғ Октябрь 43 йиллигига атаб, янги пилталаш машинасининг биринчи нусхасини тайёрлади. Бу машинани тошкентликлар байрам намойиши вақтида кўрадилар. (ЎзТАГ).

Механик-ҳайдовчиларнинг жанговар вазифаси

Бу йил областимиз колхоз ва совхозлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Тошкент область партия комитетининг ҳосилни механизация воситасида йиғиб-териб олишни ҳар тарафлама кучайтириш, бу соҳада ўтган йилги ютуқларни мустаҳкамлаш тўғрисидаги кўрсатмаларига амал қилиб, мавсумда камида 140 минг тонна пахтани машинада териш мажбуриятини олганлар.

Бироқ, пахта териш машиналари ишга тушганига бир ой бўлганига қарамай белгиланган топшириқнинг бажарилиши мутлақо қониқарсиздир. Колхоз ва совхозлар, РТСлар, қишлоқ хўжалик мутахассислари ўз амалий ишларида муҳим камчиликларга йўл қўймоқдалар. Фактларга мурожаат қилайлик. 22 октябргача машина терими юзасидан олинган мажбурият 35,85 процент бажарилибди. Бир қатор район ва кўпгина совхозларда эса бундан ҳам паст кўрсаткичга эришганлар. Ташкилотчиликнинг йўқлиги, машиналардан унумсиз фойдаланилаётганлиги, меҳнат унумдорлигининг пастлиги, механик-ҳайдовчилар ўртасида интизом яхши йўлга қўйилмаганлиги туфайли шундай аҳвол рўй бераётир.

Бекобод районида машина терими плани эндигина 25,94 процент бажарилганлигини қандай баҳолаш мумкин?! Энг қулай ва долзарб кунлар ўтиб бораётганига қарамасдан бу район ҳар куни машинада атиги 1,2 процент пахта термоқда. Гулистон, Ўрта Чирчиқ, Чиноз, Янгийўл районлари ва Янгиер шаҳрида ҳам суръат жуда паст.

Совхозлар тўғрисида аччиқ гапларни айтишга тўғри келади. Ҳамма имконият, техника етарли бўлишига қарамай «Чаноқ», «Дружба», Киров номли 1-«Боёвут» совхозларининг директорлари Игнатенко, Шукуров, Турсунбоев, Рашидов ўртоқлар, нега машина терими планининг барбод бўлишига йўл қўймоқдасизлар? Шунингдек 1-«Далварзин», «Социализм», 2-«Далварзин» совхозларида ҳам машина терими ёмон ташкил қилинган. 2-«Далварзин» совхозининг директори ўртоқ Бойматов, сиз тажрибали агрономсиз-ку, ўтган йили машина теримини ёмон ташкил қилганингиз етмаганидек, бу йил ҳам оқсамоқдасиз.

Оққўрғон районидаги Сталин номли, Ленин номли, Бекобод районидаги Навоий номли, «Победа», Дзержинский номли, Сирдарё районидаги Ленин номли, «Победа» колхозларининг раҳбарлари ҳам бу муҳим ишга панжа орасидан қарамоқдалар.

Жойларда нега шундай аҳвол рўй беряпти? Фактлар шуни кўрсатмоқдаки, район партия, совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари ҳосилни механизация воситасида териб олишни ташкил қилиш масаласида қатъиятлик кўрсатиб, талабчан бўлмаётирлар. Иккинчидан, яна шу нарсани ҳам айтиш керакки, улар ҳали ҳам ҳосилни териб олиш учун шаҳардан кўплаб ёрдамчилар келади, ҳосил ерда қолмайди, деган кайфиятда юрибдилар. Шунинг учун ҳам бор машиналар ишга тушириб юборилмаган.

Гулистон районидаги аҳвол билан танишайлик. Бу районда машина билан 20,5 минг тонна пахта териб олиниши керак. Шу кунларда район колхоз ва совхозларида 70 га яқин машина бекор турибди. Район партия комитети нега бундай аҳвол билан келишувчилик қилмоқда?! Райондаги 3 та совхозда план эндигина 50 процентнинг уёқ-буёғида бажарилди. Бу совхозлар машина теримида жуда орқада қолмоқдалар.

Бошқа районларда ҳам шундай камчиликлар содир бўлаяпти. Жумладан, Чиноз районида ҳар куни 40 га яқин машина ишламайди. Шунинг учун ҳам районда машина терими топшириғи эндигина 25,47 процент бажарилди. Ваҳоланки, район колхозларида машина терими соҳасида бой тажрибага эга бўлган ташаббускор механизатор кадрлар бор. Уларнинг тажрибаси оммалаштирилмаётир.

Киров номли колхоз трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунованинг номи Иттифоқимизга машҳур. У ҳозиргача 230 тоннадан ортиқ пахта терди. Сталин номли колхознинг механик-ҳайдовчиси Эргаш Раимқулов «СХМ-48М» машинасида хирмонга 98 тонна пахта топширди.

Гулистон районидаги «XXI партсъезд» колхозидан Пардаев, «Малик» совхозидан Жавот Кўчиев, 1-«Боёвут» совхозидан У. Жўраев, 3-«Боёвут» совхозидан Э. Сулаймонов, Оққўрғон районидаги Калинин номли колхоздан Б. Эшонқулов, «Оққўрғон» совхозидан И. Иброҳимов, Бекобод районидаги Ленин номли колхоздан Адоят Урузматова, Янгийўл районидаги Ленин номли колхоздан Турсуной Фозилова, Бўка районидаги Охунбобоев номли колхоздан Саодат Гулаҳмедова ва бошқа жуда кўп ўртоқлар ҳам ажойиб кўрсаткичларга эришмоқдалар. Лекин улар билан бир қаторда кўпгина механик-ҳайдовчилар ҳам борки, улар ишни уддалай олмаётирлар. Теримда жуда паст кўрсаткичга эришмоқдалар. Баъзибир механик-ҳайдовчилар куни билан ишлаб, 400—500 килограмм пахта терадилар. Буларнинг мавсум бошидан буён терган пахтаси, айтишга ҳам арзимайди.

Тажриба терим агрегатларидан тунда ҳам муваффақиятли фойдаланиш мумкинлигини кўрсатди. Лекин кўп жойларда ишни икки сменада ташкил қилишга аҳамият бермаётирлар.

Машина теримини ташкил этиш соҳасидаги камчиликлар шунинг учун ҳам рўй бермоқдаки, колхоз ва совхозлар партия ташкилотлари механик-ҳайдовчилар ўртасида оммавий, тарбиявий-сиёсий ишларни яхши йўлга қўймаётирлар. Социалистик мусобақа кенг авж олдирилмаган. Буни «Мирзачўл», 2-«Далварзин», «Оққўрғон» совхозлари партия комитетларининг секретарлари Собиров, Ким, Бердиев сингари ўртоқларнинг иш фаолиятидан яққол кўриш мумкин. Улар коммунистларнинг ҳисоботларини ўз вақтида эшитиб турмайдилар. Меҳнат интизомини бузувчиларга нисбатан чора кўрмайдилар. Маъмуриятнинг фаолияти устидан контроллик қилмайдилар.

Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, партия ташкилотлари иш услубидаги бу сингари муҳим камчиликлар натижасида машина терими топшириғи мутлақо қониқарсиз бажарилмоқда. «Правда» газетаси ўзининг 19 октябрь сонидаги бош мақоласида бу масалада бизнинг областимизни жуда тўғри танқид қилди. Район партия комитетлари, айниқса, Янгиер шаҳар партия комитети бу танқиддан тегишли хулоса чиқаришлари ва ишда жиддий бурилиш ясашлари лозим.

Бунинг учун биринчи навбатда ҳар бир колхоз ва совхоз мавжуд терим машиналарининг далага чиқарилишини ҳамда биронта ҳам машинанинг бекор туриб қолмаслигини, ҳайдовчиларнинг белгиланган нормани бажаришларини таъминлашлари зарур. 1 ноябрга қадар ҳаво очиқ, ёғингарчилик бўлмаслиги кутилади. Демак, ҳозирги куннинг ҳар бир соати ва ҳар бир минути ғанимат. Ана шу вақт ичида «ХВС-1,2» машинасида ишловчи механик-ҳайдовчиларнинг ҳар бири бир кеча-кундузда кам деганда 5 тоннадан, «СХС-1,2» машинасида 3 тоннадан, «СХМ-48М» машинасида 2 тоннадан пахта териши керак. Шундагина колхоз ва совхозларда машина терими суръатини кескин кучайтириш мумкин бўлади.

РТС ва совхозларнинг мутахассислари, инженер механизаторлар, колонна механиклари, ремонт механиклари машиналарга узлуксиз техника ёрдамини бериб борсинлар, улар агрегатларнинг тўхтовсиз ишлаб, агрономлар томонидан тузилган графикларнинг бажарилишини таъминлашлари керак.

Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари механик-ҳайдовчиларга яхши иш шароити яратиб бериш билан шахсан ўзлари шуғуллансинлар ва ҳар беш кунда уларнинг терган пахтаси учун ҳисоб-китоб қилиб туриш шарт. Механик-ҳайдовчилар терган пахтани тўғри ҳисобга олиб боришни йўлга қўйиш зарур ва ҳар куни машина терими ва олинган мажбуриятнинг бажарилиши юзасидан социалистик мусобақанинг бориши якунларини кўриб туриш лозим.

Механик-ҳайдовчиларимиз олдида турган жанговар вазифа шулардан иборат. Партия ва совет ташкилотларининг бутун ташкилотчилик қобилияти бу вазифанинг бажарилишига сафарбар этилсин. Машина терими юзасидан олинган социалистик мажбуриятни бажариб, Ватанга 500 минг тонна пахта топшириш ҳақида берган сўзимизнинг устидан чиқиш учун ҳаммамиз бир ёқадан бош чиқариб ишлайлик. Машина терими топшириғини Октябрнинг 43 йиллиги кунигача бажарайлик! Ҳозирги куннинг шиори ана шу.

П. НОВОСЕЛЬЦЕВ,
Ўзбекистон КП Тошкент область комитети қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири.

РЕСПУБЛИКАМИЗ ОБЛАСТЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШ ҚАНДАЙ БОРАЯПТИ

22 октябргача Хоразм области бир кунда 1,87, мавсум бошидан бери 71,64 процент, Андижон области бир кунда 1,29, мавсум бошидан бери 69,17 процент, Сурхондарё области бир кунда 1,25, мавсум бошидан бери 63,90 процент, Фарғона области бир кунда 1,13, мавсум бошидан бери 61,24 процент, Қорақалпоғистон АССР бир кунда 1,34, мавсум бошидан бери 58,62 процент, Тошкент области бир кунда 1,37, мавсум бошидан бери 55,59 процент, Бухоро области бир кунда 0,75, мавсум бошидан бери 53,78 процент, Самарқанд области бир кунда 1,69, мавсум бошидан бери 50,85 процент пахта тайёрладилар.

УЙҒУН

ПАХТАКОРГА

Олтин куз. Ғўзалдир пахтазор.
Оғочларнинг барги тилларанг.
Хирмонларга сиғмас пахталар,
Қоп-қанорлар тирсиллар,
таранг.
Меҳнат қилинг эринмай, толмай,
Зўр натижа кўрсатди юмуш.
Мана: сонсиз зумрад табақда
Товланади беҳисоб кумуш.
Кумуш, олтин ҳар бир толаси
Давлатингга қўшади давлат.
Бахш этади ҳар бир грамми
Халқингга куч, юртингга савлат.
Мафтун этар боққан кишини,
Кумуш даланг бунча чиройлик.
Мустаҳкамлар тинчлик ишини
Сен яратган бебаҳо бойлик!
Меҳнат қилиб қора тупроқдан
Олтин олдинг, сеники марра!
Чин юракдан сенга, пахтакор,
Раҳмат айтсак арзир минг
карра.

1960 йил 22 октябрь.

ҚУЙИ ЧИРЧИҚЛИКЛАР РЕСПУБЛИКА КЎЧМА ҚИЗИЛ БАЙРОҒИНИ ОЛДИЛАР

Қуйи Чирчиқ районининг меҳнаткашлари пахта териш ва уни давлатга сотиш юзасидан шу йил октябрь ойи иккинчи ўн кунлигида юқори кўрсаткичларга эришиб, Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини олишга муваффақ бўлдилар. Улар пахта тайёрлаш йиллик планини 68,92 процент, машина терими планини 59,33 процент бажариб, ўтган ўн кунликда давлатга 22,25 процент пахта сотдилар ва 20,74 процент пахтани машинада тердилар. Байроқ Юқори Чирчиқ районидан олиб берилди.

Юқори Чирчиқ райони меҳнаткашларининг ўтган ўн кунликда пахта териш ва уни давлатга сотиш ишларини яхши уюштирганликлари қайд қилинди.

Пахта йиғим-теримида намуна кўрсатиб ишлаган теримчиларни, механик-ҳайдовчиларни мукофотлаш учун Қуйи Чирчиқ районига 10 минг сўм пул ажратилди.

Пахта ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ

(22 октябргача бўлган маълумот)

Районлар номи	Бир кунда процент ҳисобида: Мажбурият	Бир кунда процент ҳисобида: План	Мавсум бошидан процент ҳисобида: Мажбурият	Мавсум бошидан процент ҳисобида: План	Машина терими, мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида: Бир кунда	Машина терими, мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида: Мавсум бошидан
Юқори Чирчиқ	0,58	0,71	85,06	104,32	2,87	93,67
Қуйи Чирчиқ	1,55	1,79	61,45	70,70	1,83	61,15
Ўрта Чирчиқ	1,19	1,31	59,62	65,45	1,36	32,64
Чиноз	1,06	1,13	56,84	60,66	0,92	27,49
Бўка	1,47	1,61	55,84	61,08	2,36	49,32
Пискент	1,22	1,35	55,25	61,39	2,66	43,70
Сирдарё	1,49	1,59	50,74	54,28	1,08	40,23
Оққўрғон	1,26	1,39	50,48	55,35	1,15	37,63
Янгийўл	1,18	1,34	45,74	51,88	1,34	32,11
Оржоникидзе	1,24	1,45	45,47	53,07	0,56	24,00
Гулистон	1,18	1,35	43,96	50,44	1,04	27,31
Янгиер шаҳри	1,15	1,25	40,82	44,34	1,62	34,73
Бекобод	1,12	1,30	39,65	45,91	1,14	28,28
Область бўйича:	1,25	1,37	50,59	55,59	1,39	35,85

Областимизга шудгорлашдаги муваффақияти учун республика кўчма Қизил байроғи берилди

Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети шудгорлаш юзасидан областлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1960 йилнинг 11 октябридан 20 октябригача бўлган якунига доир Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги томонидан тақдим этилган материалларни кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Тошкент областига** берилди. (область партия комитетининг секретари **Р. Ғ. Ғуломов**, область ижроия комитетининг раиси **Ҳ. Ж. Жалилов**, область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **А. И. Руцкий** ўртоқлар). Областда 11 октябрдан 20 октябргача планга нисбатан 6,9 процент ер шудгор қилинган ва шудгорлаш плани 16,1 процент бажарилган. Байроқ Хоразм областидан олиб берилади.

Ўзбекистон ССР Молия Министрлигига шудгорлаш ва техникани ремонт қилишда намуна кўрсатиб ишлаётган тракторчиларни, механикларни, агрономларни ва бошқа ходимларни мукофотлаш учун Тошкент область ижроия комитети ихтиёрига 15 минг сўм пул (пахта тайёрлаш плани бажарилганда бериладиган маблағ ҳисобидан) ўтказиш топширилди.

Илғорларга кўчма Қизил байроқ

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ва область ижроия комитети бу йилги ҳосилни машинада териб олиш ҳамда давлатга пахта сотиш юзасидан районлар ва совхозлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг 16 октябрдан 21 октябргача бўлган якунини кўриб чиқдилар.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи қуйидагиларга берилди:

Пискент районига (район партия комитетининг секретари **И. Юнусов**, район ижроия комитетининг раиси **Т. Худойбердиев**, район комсомол комитетининг секретари **М. Абдулҳакимов**, район қишлоқ хўжалик инспекциясининг бошлиғи **Н. Ҳакимхонов** ўртоқлар). Бу район пахтани машинада теришда юқори кўрсаткичларга эришган, давлатга пахта сотиш планини 60,03 процент, машинада пахта териш мажбуриятини 41,04 процент бажарган ва ўтган беш кун ичида давлатга 7,78 процент миқдорида пахта сотган, 12,10 процент пахтани машинада теришга эришган.

Бўка районига (район партия комитетининг секретари **Т. Ражабов**, район ижроия комитетининг раиси **Р. Қодиров**, район комсомол комитетининг секретари **Б. Саидов**, район қишлоқ хўжалик инспекциясининг бошлиғи **К. Содиқов** ўртоқлар). Бу районда давлатга пахта сотиш плани 59,46 процент бажарилган ва ўтган беш кунликда 8,51 процент ўсишга эришилган. Байроқ Ўрта Чирчиқ районидан олиб берилди.

Гулистон районидаги **«Гулистон» совхозига** (директори **М. Ғаниев**, партия ташкилотининг секретари **Р. Шимаков**, ишчилар комитетининг раиси **О. Эсанов** ўртоқлар). Бу совхоз давлатга пахта сотиш планини 72,56 процент бажарган ва ўтган беш кунликда 10,40 процент миқдорида пахта тайёрлаган.

Пахтани машинада теришда энг яхши кўрсаткичларга эришган колхоз ва совхозларга сотиш учун Пискент районига 3 та юк ва битта енгил автомашина ажратилди.

Пахта йиғим-теримида намуна кўрсатиб ишлаётган илғор теримчиларни ва механик-ҳайдовчиларни мукофотлаш учун Пискент ва Бўка районларига 5 минг сўмдан пул берилди.

«Гулистон» совхозига 3 минг сўм пул ва битта енгил автомашина юборилди.

* * *

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ва область ижроия комитети 11 октябрдан 21 октябргача давлатга луб экинлари пояси сотиш планининг бажарилиш якунларини кўриб чиқдилар.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи қуйидагиларга берилди:

Юқори Чирчиқ районига (район партия комитетининг секретари **М. В. Ким**, район ижроия комитетининг раиси **Й. Иброҳимов**, район комсомол комитетининг секретари **И. Султонова**, район қишлоқ хўжалик инспекциясининг бошлиғи **А. Медведев** ўртоқлар). Бу район ўтган ўн кунликда планга нисбатан 8,4 процент каноп пояси тайёрлаган ва давлатга луб ҳосили сотиш планини 150,6 процент бажарган.

Юқори Чирчиқ районидаги **«Ўзбекистон» колхозига** (раиси **Ден Хиб-Пак**, партия ташкилотининг секретари **Ш. Утебоев** ўртоқлар). Бу колхоз бўйича ўтган ўн кунликда планга нисбатан 10,1 процент каноп пояси тайёрланган ва давлатга луб ҳосили сотиш плани 203,5 процент бажарилган.

Каноп поясини йиғиб олиш ва уни тайёрлашда намуна кўрсатиб ишлаётган илғор колхозчиларни мукофотлаш учун Юқори Чирчиқ районига 3 минг сўм пул берилди.

Ўтган ўн кунликда каноп пояси тайёрлаш ва уни давлатга сотишда Юқори Чирчиқ районидаги **«Политотдел»**, **«Ленинский путь»** колхозлари ва Қуйи Чирчиқ районидаги **Ворошилов** номли колхоз ҳамда **«Коммунизм»** совхозининг яхши ишлаганликлари қайд қилинди.

Давлатга яна 400 тонна пахта топширамиз

Колхозимиз аъзолари октябролди социалистик мусобақасини кучайтириб, пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари 20 октябрда 100,2 процент қилиб бажардилар. 44 иш кунида она-Ватанга 2004 тонна пахта етказиб берилди. Ўртоқ М. Қолдибеков бошлиқ 3-бригада аъзолари 136 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27 центнердан пахта топширишга муваффақ бўлдилар. Н. Имомов бошлиқ бригада 26,5 центнердан, И. Дазимов бригадаси 25 центнердан «оқ олтин» топширди.

Етиштирилган мўл ҳосилни тезроқ йиғиб-териб давлатга топшириш мақсадида пахта териш машиналаридан унумли фойдаланилди. Машина терими юзасидан берилган топшириқ 132 процент адо этилди. Механик-ҳайдовчи Ш. Азимов «ХВС-1,2» машинаси билан 120 тонна, М. Солиев 70 тонна, М. Толипов эса «СХМ-48» машинасида 55 тонна пахта териб, юксак кўрсаткичларга эришдилар.

Асосий куч пахта йиғим-теримига сафарбар этилган. Теримчилар ўртасида социалистик мусобақа кучайтирилди. 100 дан ортиқ кўпминг килограммчи теримчи ҳозиргача 5—6 тоннадан пахта терди. А. Айнақулова, Р. Анорқулова, Т. Қулибоева, М. Собирова, О. Султонова сингари моҳир теримчиларнинг ҳарбири хирмонга 6 тоннадан кўпроқ пахта тўкиб, кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлдилар.

Далада ҳали ҳосил кўп. Биз ўз имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб, давлатга пландан ташқари яна 400 тонна пахта сотиш юзасидан мажбурият олдик.

Пахтачилик билан бирга хўжаликнинг бошқа тармоқлари ҳам юксалди. Қорамоллар сонини кўпайтириш плани ортиғи билан бажарилди. Давлатга 2 йиллик план миқдорида гўшт сотдик. Сут сотиш плани 108 процент, жун сотиш плани 147, тухум сотиш плани 114 ва пилла сотиш плани 174 процент адо этилди.

Колхозчиларимиз ҳосил йиғим-теримини кучайтириш билан келгуси йил мўл ҳосили учун ҳам мустаҳкам замин тайёрламоқдалар. Ҳосили йиғиштириб олинган майдонлар ғўзапоялардан тозаланиб, шудгор қилинаётир. Биз барча экин майдонини 1 декабргача тўла шудгорлаб қўямиз.

И. ТАЛАББОЕВ,
Юқори Чирчиқ районидаги Сталин номли колхознинг раиси.

Редакцияга келган хатлардан

ш. Тошкент «Тошкент ҳақиқати» газета редакциясига

Пахта далаларида фидокорлик кўрсатиб ишлаётган кўпмингкилограммчи теримчилар тобора ғайрат қилмоқдалар. Улар етиштирилган ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмасдан йиғиб-териб олишда ҳаммага ўрнак бўлаётирлар. Суратларда: (чапдан ўнгга) Сирдарё районидаги «Ўзбекистон» колхозининг чевар теримчиси Ҳосият Ерлақабова, Ўрта Чирчиқ районидаги Куйбишев номли колхоз аъзоси Шарофат Шомуродова, Янгийўл районидаги Хрушчев номли колхоздан Мусурмон Ҳусанов, Юқори Чирчиқ районидаги «III Интернационал» колхозининг аъзоси Р. Чиннибекова, Оққўрғон районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг аъзоси Шаҳодат Арслонова, Тошкент «Доррестораи»нинг Сирдарё районидаги «Ўзбекистон» колхози далаларида меҳнат қилаётган ошпази Л. Исҳоқова, Пискент районидаги Тельман номли колхоздан Каромат Ҳошимова, Қуйи Чирчиқ районидаги Красин номли колхознинг аъзолари Дурия Қурбонова, Улбўстон Ўринбоева, Чиноз районидаги «XXI партсъезд» колхозидан Иқбол Йўлдошева ўртоқлар. Бу илғор теримчилар ҳар куни 150—200 килограммдан пахта териб, хирмонга барака киритмоқдалар.

Р. Шамсуддинов, М. Шевелев, И. Глауберзон, М. Устабобоев, А. Абалян фотолари.

КОММУНИСТЧАСИГА ИШЛАБ, КОММУНИСТЧАСИГА ЯШАЁТГАНЛАР

ТУҒИШГАНДАН АЪЛО

Тушки дам олиш пайти. Қизил бурчак гавжум. Қизларнинг ҳазил-мутойиба гаплари, шўх кулгилари узоқдан ҳам баралла эшитилиб турибди.

Булар ким бўлди экан? Чевар. Чевар бўлганда ҳам қанақаси денг? Уларнинг қўлидан ўтган ҳар қандай кийим-бошни ҳавасга олиб қарайсиз. Зотан шундай бўлиши ҳам керакда! Ахир улар юксак ном учун курашишяпти.

Бугун улар тушгача 60 та эркаклар кўйлагини қўлдан чиқардилар, бу кечагидан 8 та кўп.

— Мана кўрдингларми, минутнинг қадрига етиб ишласак, кам бўлмаймиз,— деди дугоналарига қараб бригада бошлиғи Тамара Марникова,— ҳали резервларимиз битмас-туганмас. Гап ишнинг кўзини билишда.

Хурсандчилик, қизғин суҳбат билан ўтган дам олишдан сўнг цехда иш яна қизғин тус олди. Электр машиналарнинг гувиллаган овози ҳаммаёқни тутиб кетди.

Чевар қизларнинг қўллари ҳам, гир айланиб турган машиналар ҳам чаққон ҳаракат қилаяпти. Тикув цехида иш конвейер усулида ташкил этилган. Шунинг учун ҳам ҳар ким ўз вазифасини тезроқ бажаришга, бошқаларни кутдириб қўймасликка ҳаракат қилади.

Тамара бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси номини олиш учун курашаётган қизларнинг ҳаммаси уч-тўрт операцияни мукаммал ўзлаштириб олишган. Бемалол бир-бирларининг ўрнини босиша олади.

Бригада аъзолари ой сайин планни 150-160 процентдан бажариш билан бирга, маҳсулотнинг сифатли бўлиши учун ҳам қатъий кураш олиб бормоқдалар. Цех деворларига «Брак—коллектив шаънига доғ!» деган шиор осиб қўйилган. Бусиз ҳам қизларнинг иши пишиқ. Меҳнатларидан ўзлари ҳам, коллектив ҳам, шунингдек харидорлар ҳам мамнун.

Аҳил бригада аъзолари ишдагина эмас, яшашда, ўқишда ҳам коммунистчасига йўл тутмоқдалар. Улар «Ҳамма бир киши учун, бир киши ҳамма учун» деган қоидага қатъий амал қиладилар. Бир-бирига меҳрибонлигини айтмайсизми? Тутинган бўлса ҳам туғишгандан аъло. Рус қизи Надя Ефимова билан корейс қизи Аниса Хваннинг ораларидан қил ўтмайди. Татар қизи Олия Эмиралиева эса Зина Гусева билан бир майизни ҳам тенг бўлиб ейишади.

Қизлар ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда, ўз билимларини оширишга ҳам бемалол вақт топишаяпти. Дугоналарнинг Тамара етуклик аттестати олгандаги қувончини кўрсангиз. Худди Тамара эмас-у, ўзлари 10-синфни тамомлагандек. Билим олиш ҳам ўз-ўзидан бўлаётгани йўқ. Бу ерда ҳам чеварлар бир ёқадан бош чиқаришяпти.

Ана шундай меҳнатда ҳам, юриш-туришда ҳам барчага ўрнак кўрсатаётган бригада аъзолари билан Янгийўл шаҳридаги тикувчилик-атторлик фабрикаси коллективи ҳарқанча фахрланса арзийди.

Ж. АНОРБОЕВА,
Б. МИРЗААҲМЕДОВ.

ОШХОНАМИ, МАЙХОНА?

Яқинда Октябрь район ошхона ва ресторанлар трестига қарашли 27-ошхонага овқатланиш учун кириб қолдик. Лекин киришга кирдиг-у, у ердаги тартибсизлик, антисанитария ҳолатидан таъбимиз ниҳоятда хира бўлди. На чора, яқин атрофда бошқа ошхона йўқ, бунинг устига вақтимиз оз эди. Шу сабабли ноилож овқатланишга мажбур бўлдик.

Ошхонанинг ичи стол устига шишаларни бемалол териб олган, оғзидан чиқаётган гапнинг фарқига боролмай қолган маст-аласт кишилар билан лиқ тўла. Залдан думоққа қандайдир қўланса ҳид урилиб, кўнгилни беҳузур қилади. Столларнинг тагида четдан келтириб ичилган ароқ ва вино шишалари думалаб ётибди. Айрим столлардаги овқат қолдиқларига пашшалар уймалашиб ётибди.

Зал мудири ўртоқ Макеевадан ошхонадаги тартибсизлик, антисанитария ҳолатининг сабабларини сўрадик.

— Менинг қўлимдан нима ҳам келар эди,— деди у аввал. — Ҳар куни шу аҳвол. Директоримиз отпускада.

— Ҳеч бўлмаса мана бу пашшаларни йўқотишнинг иложи йўқми? Улар хавфли-ку, шаҳар ва район санитария инспекциясининг ходимлари ошхонага бирон марта келдиларми?

— Э, бу ўзимизнинг пашшаларку, уларнинг зарари тегмайди.

Жавобни қаранг! Афтидан ўртоқ Макеева ўзи ишлаётган ошхонадаги тартибсизликларга кўникиб қолган, санитария ҳолатини яхшилаш унинг хаёлига ҳам келмас экан. Агар шундай бўлмаганида, буфетчи Қорақошов олдига одамларни уймалаштириб, ароқ ва вино қуйиб бериб, уларни кўпроқ маст қилиши ва тартибсизликнинг тобора кучайишига сабаб бўлаётганига, бундан фойдаланган ошпазлар Нина Субботина ва Юлия Ведёрникина эса ана шу маст кишиларга ниҳоятда сифатсиз тайёрланган овқатни ҳеч бир тортинмай бераётганликларига бироз бўлса ҳам чек қўймасмиди?!

Ҳали ўртоқ Макеева ошхона директори Файзиеванинг йўқлигини шунчаки баҳона қилиб кўрсатган эди. Ўртоқ Файзиева бевосита раҳбарлик қилиб турган вақтда ҳам аҳвол бундан сира фарқ қилмайди.

О. УБАЙДУЛЛАЕВ.

Аҳолига қулай бўлсин деб...

Оққўрғон районидаги йирик Алимкент қишлоқ Совети территориясида шу чоққача алоҳида хўжалик магазини йўқ эди. Бу ердаги ёғ ва пахта тозалаш заводлари, автобазанинг ишчи ҳамда хизматчилари, колхозларнинг аъзолари зарур хўжалик асбобларини ҳарид қилиш учун район маркази ва Тўйтепага қатнаб, ортиқча вақт сарфлардилар.

Қишлоқ Советининг ижроия комитети меҳнаткашларнинг талабига асосан қишлоқ марказида махсус хўжалик магазини қуриш масаласини Алимкент сельпоси ва район матлубот жамияти правлениелари олдига қўйди. Савдо ташкилотлари эса бу талабни амалга оширдилар. Хўжалик магазини учун бино қурилиб, фойдаланишга топширилди. Янги магазинга бир неча юз минг сўмлик хилма-хил товарлар келтирилди. Ҳозирнинг ўзидаёқ 300 минг сўмдан ортиқ савдо қилинди.

Шунингдек сельпо правлениеси қишлоқ марказида гўшт, сабзавотлар билан савдо қиладиган янги ларёклар очди, далада савдо қиладиган автолавка ташкил этди.

М. ОЙДИНОВ,
Т. МИРЗААҲМЕДОВ.

ЙЎЛ АЗОБИ

Кейинги вақтда Оҳангарон шаҳрининг территорияси бирмунча кенгайди. Унинг территориясига кирган Хонобод қишлоғи шаҳар маркazidan 65 километр, Облиқ ва Қорахитой посёлкалари эса 40—50 километр узоқда жойлашган. Ана шу қишлоқ ва посёлкаларда яшовчи аҳоли шаҳар маркази билан мунтазам транспорт алоқаси йўлга қўйилмаганлиги сабабли ниҳоятда қийналмоқда.

Шаҳар билан Хонобод қишлоғи ўртасида номига транспорт алоқаси йўлга қўйилган. Бу маршрутда фақат битта 18 ўринли автобус қатнайди. Лекин у аҳолининг талабини тўла қаноатлантира олмаётир. Бунинг устига автобус айрим кунлари бутунлай келмай қолади.

Шаҳарга бирон иш билан борувчи кишилар йўловчи машинага туша олмасалар, кечқурун етиб борадилар. Чунки автобус қишлоққа кундуз соат 12 да зўрға етиб келади ва шаҳарга қайтиб боргунча кун кеч бўлади. Бу вақтда эса шаҳардаги кўпчилик идоралар ёпилиб қоладилар. Натижада ишчи ва хизматчилар, инвалидлар ва болали аёллар арзимаган иш учун икки-уч кунлаб овора бўладилар.

Аҳолига транспорт хизмати кўрсатишни яхшилаш масаласи тегишли ташкилотлар, айниқса 29-автобаза раҳбарлари олдига бир неча марта қўйилди. Лекин аҳоли ҳамон йўл азобидан қутилгани йўқ.

Шаҳар ижроия комитети бу масалага жиддий эътибор бериши ва аҳолига транспорт хизмати кўрсатишни яхшилаш юзасидан зарур чоралар кўриши лозим.

С. ҲАЙИТҚУЛОВ.

БИРИ-БИРИДАН БАТТАР

Пискент районининг марказида иккита ошхона бор. Райондагилар бирини «марказий», иккинчисини эса «намунали» ошхона деб аташади. Бунинг маъноси шуки, биринчисининг киши эътиборини жалб қиладиган катта биноси атрофга савлат солиб турипти. Иккинчиси кўм-кўк дарахтзор ичида. Овқатланадиган очиқ заллари жимжимадор. Ҳатто ҳовлисининг ўртасида цемент ҳовузи ҳам бор. Қани энди, уларда тайёрланадиган таомлар ҳам шунга яраша бўлса-ю, еган киши лаззатланса.

«Намунали» ошхона деб юритиладиганида жаркоп, шўрва ва борщдан бошқа нарса тайёрланмайди. Бунинг устига таомлар жуда сифатсиз. Шўрва буюрсангиз, официантка олдингизга уч-тўрт дона картошка, бир дона суяк ёки бир тўғрам чандир солинган косадаги ғилқиллаган сувни келтириб қўяди. Ошпаз Роза Неъматуллаевага норозилик билдирсангиз: «ҳар ҳолда чойдан яхши-ку, нонингизни ҳўллаб ўтказиб олдингиз» деб эътироз билдиради.

Унинг рўбарўсидаги «марказий» ошхонада ҳам кўпинча гуляш, борщдан бошқа овқат бўлмайди. Лағмон, сомса, манти каби ўзбек миллий таомлари тайёрланмайди. Бироз нарида пиширилаётган биляшидан есангиз, хамири тишингизга ёпишади, гўшт ўрнига пиёз чайнайсиз.

Район ижроия комитети ва Пискент посёлка Советининг раҳбарлари умумий овқатланишни яхши йўлга қўйиш ҳақида жиддий бош қотирмаётган савдо ходимларига нисбатан келишувчилик қилиб келмоқдалар. Бўлмаса бу ҳақда меҳнаткашлардан тушган кўп сонли шикоятлардан шу чоққача бирор натижа чиқмасмиди?!

О. ЭШОНҚУЛОВ.

Суратда: Сирдарё районидаги Охунбобоев номли колхознинг мактаб-интернати.

В. Пеленович ва Р. Шамсуддинов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Чинозда йўл қурилиши эътибордан четда

Чиноз районининг меҳнаткашлари қишлоқ хўжалиги, хусусан пахтачиликни ривожлантиришда яхши натижаларга эришмоқдалар. Хўжаликнинг юксалиши, бинобарин, даромаднинг ошиши колхоз қишлоқларида хўжалик ва маданий қурилишни авж олдириш, ободончилик ишларини яхши йўлга қўйиш имконини бермоқда. Қайси қишлоққа борманг, янгидан қурилган ва қурилаётган мактаб, клуб, болалар боқча, яслилари ва бошқа маданий-маиший муассасаларга дуч келасиз.

Бу ишларнинг ҳаммаси район ва қишлоқ Советларининг ташаббуси, уларнинг доимий комиссиялари ва депутатларнинг бевосита иштирокида амалга оширилмоқда.

Лекин маҳаллий совет ташкилотлари ҳам, колхозларнинг правлениелари ҳам қишлоқ ободончилигида ва аҳолига қулайлик туғдиришда катта аҳамиятга эга бўлган йўл қурилиши билан етарли шуғулланмаётирлар.

Районда катта, равон, ҳатто асфальтланган ва шағал тўкилган кўчалар билан бир қаторда, меҳнаткашлар турмушининг ҳозирги талабларига мутлақо жавоб бермайдиган йўллар ҳам кўп. Айниқса бундай йўллар колхоз қишлоқларида кўпроқ учрайди.

Мисол учун, 4- Бўзсув гидроэлектростанцияси билан Эски Тошкент қишлоқ Совети ўртасидаги йўлни олайлик. 15 километр масофадаги бу йўлдан 9- боғдорчилик совхози, 4- Бўзсув гидроэлектростанцияси ва қишлоқ хўжалик машиналарини ремонт қилиш заводининг ишчи ҳамда хизматчилари, Энгельс номли, Ленин номли, Навоий номли, Киров номли, шунингдек Янгийўл районидаги Хрушчев номли, «XIX партсъезд» ва Киров номли колхозларнинг аъзолари қатнайдилар. Юқоридаги колхоз ва совхозлар тайёрлов пунктларига топширадиган ўз маҳсулотларини шу йўл орқали ташийдилар.

Бундан бир неча йил илгари бу йўл кенгайтирилиб, шағал тўкилган эди. Аммо кейинги вақтда уни қайта қуриш ва ремонт қилиш ишлари амалга оширилмади. Натижада йўлнинг кўпчилик жойи бузилиб, ўйдим-чуқур бўлиб кетган. Бунинг устига 4- Бўзсув гидроэлектростанциясига яқин жойдаги сой устига қурилган кўприк бузуқ. Шу сабабли автомашина қатнови тўхтаб қолди. Кўп сонли аҳоли эса пиёда қатнашга мажбур бўлмоқда. Колхозлар ўз юкларини ташишда катта қийинчиликка дуч келмоқдалар.

Шу йил баҳорида 7 — 8 километр масофадаги йўл четига шағал тўкилди. Бироқ у тўкилганича тупроққа аралашиб қолаверди, йўлнинг ремонти бошланмади.

Энгельс номли колхознинг раҳбарлари бу йўлни тузатиш ҳақидаги масалани район Советининг сессиясида ҳам кўтардилар. Лекин уларнинг ва ана шу йўл орқали қатновчи сайловчиларнинг талаби негадир ҳамон амалга оширилмаётир.

Шунингдек Сталин номли колхоздаги йўллар ҳам қатнов учун яроқсиз ҳолга келиб қолган. Жумладан, 1 Май кўчасидан, колхознинг Оржоникидзе номли участкадаги кўчалардан юрган киши қийналади. Бу кўчалар ҳозир тупроқ бўлса, эртаиндин ёғингарчилик бошланганда лой бўлади.

Чиноз қишлоқ Советининг раиси ўртоқ М. Йўлдошева бу кўчалардан деярлик ҳар куни ўтади. Лекин сайловчилар йўл қурилишини йўлга қўйиш ҳақида қишлоқ Совети ва депутатлар олдига қўйган талаблар бирон марта ҳам унинг эсига тушмайди.

Йўл қурилиши масаласи билан чинакамига шуғулланиш, фақат район марказидаги йўллартагина эмас, балки қишлоқ йўлларига ҳам эътибор бериш вақти келди. Чиноз район ижроия комитети, қишлоқ Советлари ва уларнинг ободончилик масалалари билан шуғулланувчи доимий комиссиялари, депутатлар бу ҳақда жиддий ўйлаб кўришлари керак.

Й. ЎРИНБОЕВ,
Т. ИМОМОВ,
П. ВАҲОБОВ.

ВАЪДАЛАРГА ИШОНИБ...

Қуйи Чирчиқ районидаги Гул қишлоғи район марказидан анча чеккада жойлашган. Бу ерда 3 мингдан ортиқ аҳоли яшайди. Қишлоқ аҳолиси деярли ҳар куни иш билан район марказига ёки Янгийўл шаҳрига бориб-келиб туради. Лекин қишлоқ билан район маркази ёки Янгийўл шаҳри ўртасида доимий транспорт алоқаси йўлга қўйилмаганлиги сабабли аҳоли қийналмоқда. Ишчи ва хизматчилар, колхозчилар, болали аёллар, қариялар, инвалидлар кўпинча йўл ёқасига чиқиб, узоқ вақт давомида йўловчи машина кутишга мажбур бўлмоқдалар, бир-икки соатда битадиган ишга бутун кун бўйи овора бўлмоқдалар.

Гул каноп-жут заводининг дирекцияси, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари буни эътиборга олиб, меҳнаткашлар депутатлари район ва қишлоқ Советларига Гул қишлоғи билан район маркази ёки Янгийўл шаҳри ўртасида автобус қатновини йўлга қўйишни илтимос қилиб, бир неча бор мурожаат қилдилар. Улар Янгийўл шаҳридаги 28-автобаза маъмуриятига (директори ўртоқ Супрунов) ҳам илтимос билан мурожаат қилдилар.

Бироқ раҳбарлар жуда кўп ваъдалар бердилар-у, унга вафо қилмадилар. Қишлоқ аҳолиси раҳбарларнинг ваъдасига ишониб, ҳамон пиёда қатнамоқда. Кунлар совиб, ёғин-сочин бўладиган вақт яқинлашиб келяпти. Ана шунда аҳолининг қийинчилиги янада ошади. Раҳбарлар буни ҳисобга олишлари ва қишлоқ аҳолисига транспорт хизмати кўрсатиш ҳақидаги ўз ваъдаларини бажаришлари керак.

Д. МУҲАМЕДОВ.

Методик қўлланмалар

Республика халқ ижоди уйи маданият университетларининг тингловчилари ҳамда ҳаваскорлик тўгараклари аъзолари учун серияли методик қўлланмалар тайёрлашга киришди. Нашрдан чиққанлари эса ҳозирги кунда машғулотларда катта қизиқиш билан ўрганилмоқда.

Каштанинг хилма-хил турлари асрлар бўйи уй безаги бўлиб келмоқда. Ҳозирда ҳам бадиий каштага бўлган қизиқиш каттадир. Кашта тикиш санъатини янада кенг ёйиш мақсадида ўзбек ва рус тилларида ёзилган «Бадиий каштадўзлик санъати» номли методик қўлланма тайёрланиб, нашрга топширилди.

Бу китобчада бадиий каштани тикишда ишлатиладиган ҳар хил чоклар ва уни тикиш йўллари жуда содда ва тушунарли баён қилинган. Материаллар мазмунига мос иллюстрациялар ишланган. Шунингдек, бу қўлланмада каштанинг турлари тасвирланган 5 та расм ва 17 та жадвал бор.

Китобчани тайёрлашда Ленинграддаги этнография музейининг илмий ходими, тарих фанлари кандидати Р. Рассудова, Тошкент конструкция ва технология бюросининг ходими рассом К. Заршаковаларнинг хизматлари катта.

Амалий санъатнинг ўймакорлик турига бағишланган методик қўлланмалар шу вақтгача ўзбек тилида нашр қилинмаган эди. Ана шуни эътиборга олиб, коллективимиз «Ёғочга ўйиб нақш солиш техникаси» деган китобчани нашрга тайёрлашга киришди. Ўзбекистон ССР халқ рассоми М. Раҳимов томонидан тайёрланаётган бу китобчада ёғоч буюмларини ишлаш, ёғочга бадиий нақшлар ўйиш йўллари ҳамда техникаси батафсил ифодаланган. Шунингдек, тўпламда ўзбек халқ усталаридан С. Ғафуров, Н. Назруллаев, Қ. Ҳайдаров, М. Қосимовлар оригинал материаллари билан қатнашганлар.

Бундан ташқари, республика халқ ижоди уйи коллективи келгусида зардўзлик, кулолчилик, заргарликка оид бир қанча методик қўлланмалар тайёрлайди.

Т. ОДИЛБЕКОВ,
Республика халқ ижоди уйи тасвирий санъат бўлимининг мудири.

ИШТАҲАСИ КАРНАЙ

Мамадали Давлатов Октябрь сельпосига қарашли 4-магазинга ишга тайинланганида, одамларга ўзини қўй оғзидан чўп олмаган, соддадил, ҳалол-покиза киши қилиб кўрсатишга ҳаракат қилган эди. Дастлабки кунларда айрим кишилар унинг ана шундай хислатларга эга эканлигига қаноат ҳосил қилиб, мақтаб ҳам юришди.

Лекин орадан кўп ўтмай, Давлатовнинг иштаҳаси карнайдек очилиб, қўли эгри, фикри бузуқ одам эканлиги маълум бўлиб қолди. У, кимки магазинга кирса, бир амаллаб ҳақидан уриб қолиш, алдаш пайига тушди. Пенсионер Бойматовга килограмми 81 сўм 60 тийин турадиган қора мурчни 100 сўмдан пуллади. Расулев деган кишига эса 50 грамми 2 сўм 25 тийинлик кўк чойни 3 сўм 30 тийиндан, 62 тийинлик сигаретни 90 тийиндан. Раҳимовага килограмми 3 сўм 60 тийин турадиган макаронни 5 сўм 20 тийиндан, бошқа колхозчиларга метри 32 сўм 40 тийин турадиган чий духобани 43 сўм 20 тийиндан, тикув машинасининг устига эса 150 сўмдан ортиқча нарх қўйиб сотди.

Харидорлар Давлатовнинг совет савдоси қоидасига хилоф иш қилаётганлиги тўғрисида сельпо раиси ўртоқ Маъмурбоевага бир неча бор шикоят қилдилар. Бироқ ўртоқ Маъмурбоева эътибор бермади, ўз қўл остида ишлаётган ходимнинг нотўғри хатти-ҳаракатига чек қўйиш юзасидан бирон чора кўрмади. Бундан фойдаланган Давлатов ҳамон харидорларни алдаш, уларнинг ҳақидан уриб қолишни давом эттирмоқда. Унинг иштаҳаси тобора кўпроқ очилмоқда.

Балки Давлатов ва унинг ҳомийларига Янгийўл район матлубот жамиятининг раҳбарлари бирон чора кўрурлар, деган умиддамиз.

З. ҚУРТНЕЗИРОВ,
Х. ЭРАЛИЕВ.

БОСИЛМАГАН МАТЕРИАЛЛАР ИЗИДАН

ТАНҚИД ЁРДАМ ҚИЛДИ

«Оржоникидзе районидаги Хрушчев номли колхознинг Ворошилов участкасида яшовчи колхозчилар электр нуридан фойдаланиш, телевизор кўриш ва радио эшитишдан маҳрум. Бу ерда на магазин, на медицина пункти бор. Йўллар тамомила бузилиб кетган»,— дейилади шу участкада яшовчи колхозчилардан редакцияга келган бир хатда.

Район ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Р. Носировнинг редакцияга маълум қилишича, Ворошилов участкасига радио ва электр линиялари ўтказилиб, 40 хонадонга радио точкаси ўрнатилган. Озиқ-овқат ва саноат моллари магазинининг филиали очилган.

Бу участкадаги колхозчиларга медицина хизмати кўрсатиш вазифаси «Оқ олтин» участка медпункти зиммасига юклатилган. Йўлларни капитал ремонт қилиш 1961 йил планига киргизилган.

Сирдарёда нега суръат суст?

Шу кеча-кундузда Сирдарё район колхозларида бўлган киши бу йилги мўл ҳосил дурдоналарини кўриб қувонади, мавжуд имкониятлардан унумли фойдаланиб, уюшқоқлик кўрсатилса ва йиғим-терим суръати бутун чоралар билан тезлаштирилса, юксак мажбуриятнинг бажарилишига ишонч ҳосил қилади.

Хўш, Сирдарёда йиғим-терим суръатини тезлаштириш учун бор имкониятлардан тўла фойдаланилаётирми? Йўқ, албатта. Нега?

БЮРОДАН СЎНГ...

Колхозларда пахтани машина билан териш қониқарсиз бораётганлиги ҳақидаги масала район партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган бюросида жиддий муҳокама қилинди. Бюрода биринчи сўз «Ўзбекистон» колхозининг раиси ўртоқ М. Алимуҳаммедовга берилди. У, ҳақиқий аҳволни хаспўшлаб ўтишга ва сувдан қуруқ чиқишга уриниб кўрди. Лекин нима ҳам дейиш керак, раиснинг далиллари асоссиз бўлиб чиқди. Колхоздаги 19 та машина шу кунга қадар бор-йўғи 268 тонна пахта терган. Ўшанда агрегатларнинг теримга тушганига қарийб 20 кун бўлган эди. Наҳотки, шу муддат ичида ҳар бир машина 14 тоннадан пахта терса! Ахир, район колхозларида 100—150 тонна ва ундан ҳам ошириб пахта терган азамат механизаторлар оз эмас-ку!

— Аҳвол қачон яхшиланади? — деб берилган саволга раис:

— Эртадан бошлабоқ терим машиналарининг ҳаммасини ишга туширамиз, уларнинг иш унумини оширамиз, — деб жавоб қилди.

— Сўзингизга ишонса бўладими?

— Бўлади.

Раис ўз ваъдасида турдими? Йўқ. У, бюро тамом бўлиши биланоқ ваъдасини унутди. Бюро бўлиб ўтгандан икки кун кейин «Ўзбекистон» колхозида бўлдик. Колхознинг «Ленинизм» участкасидамиз. Участка бошлиғи коммунист Й. Турсунмуродовнинг сўзларига қараганда, бу ерда битта «ХВС-1,2» ва битта «СХМ» машинаси ишлаб турибди. Эрталабдан буён иккала агрегат билан 5 тоннага яқин пахта терилган. Ўртоқ Турсунмуродов машиналар ишидан ниҳоят хурсанд эканлигини айтди. Аммо, унинг сўзларида аллақандай ноаниқлик сезилиб турарди. Ростдан ҳам шундай бўлиб чиқди. Далани айланиб, бирорта машинани учратмадик. Участка бошлиғидан агрегатлар қайси бригадада ишлаётганини сўрадик. У пинагини бузмай:

— 3- бригадада бўлса керак, — деди.

Кўп ўтмасданоқ участка бошлиғининг ёлғон гапирганлиги маълум бўлиб қолди. «ХВС-1,2» маркали машина ремонтда экан. 2-агрегат эса «машинабоп пахта йўқ» баҳонаси билан кечадан буён бекор турибди. Колхознинг бошқа участкаларида ҳам аҳвол шундай.

Колхозда ҳаммаси бўлиб 11 та машина пахта тераяпти. Уларнинг ҳам иш унуми жуда паст, машиналар билан бир кунда терилган пахта 10 тоннага ҳам етмаяпти.

Мана сизга райком бюроси қабул қилган қарорнинг ижроси! Бу колхозга райком инструктори ўртоқ Кенжа Ҳасанов вакил қилиб юборилган. Лекин у, машиналарнинг ишлаши билан қизиқсиниш, тўғрироғи, бу соҳада амалий ёрдам бериш ўрнига, кўпроқ вақтни сводка тўплаш билан ўтказмоқда.

Бошқа кўпчилик колхозларда ҳам райком бюросининг қарори бажарилмади. Масалан, Тарас Шевченко номли колхоз раҳбарлари (раиси Ж. Маманов, бошланғич партия ташкилотининг секретари И. Ашуров ўртоқлар) терим машиналаридан унумли фойдаланиш тўғрисида ўйлаб ҳам кўрмаётирлар. Бу ерда мавсум бошидан буён ҳар бир машина билан бор-йўғи 17—18 тоннадан пахта терилган.

Шуни айтиш кераки, Сирдарё районида машина билан пахта теришга менсимай қараш кайфиятлари бор. Шундай бўлмаса районда нега 60 га яқин терим машинаси ҳанузгача ишга туширилмаган? Биргина Тарас Шевченко номли колхозда 7 та машина бекор турибди. Сирдарёда машинага бўлган муносабат ана шундай.

РАЙКОМДАГИ РАҚАМЛАР

Райком пропаганда ва агитация бўлимининг мудири ўртоқ Й. Абдуалимовнинг айтишига қараганда, район пахтакорларига маданий-маиший хизмат кўрсатиш борасида анчагина тадбирлар амалга оширилган. 184 та дала шийпони яхшилаб жиҳозлантирилган, 82 та типовой дала шийпони қурилиб, фойдаланишга топширилган. Пахтакорлар истаган вақтларида кинофильм кўриш имкониятига эга. Учта автолавка ҳам шулар хизматида. Ўз-ўзига хизмат кўрсатадиган 72 та дўкон ишлаб турибди. Ҳар бир бригада дала шийпонида иссиқ овқат тайёрланмоқда. 248 агитатор пахтакорлар ўртасида оммавий-агитация ишларини олиб бормоқдалар...

Хуллас, ишлар жойида. Амалдачи? Бутунлай бошқача. Карл Маркс номли колхознинг 9-бригадаси дала шийпонидамиз. Тўғриси, бу ернинг дала шийпони эканига ишониш қийин. Бино кўримсиз. Кўпдан буён ремонт қилинмаган. Биронта ҳам шиор, плакат, деворий газета ва «Жанговар варақа»ни кўрмайсиз.

Бинога кирдик. Беш бола ва икки тарбиячи ўтирибди. Лекин бригадада ёш болали оналар оз эмас.

— Болалар оз-ку? — сўрадик тарбиячи Зайнаб Седематовадан.

— Шароитимизни кўриб турибсизлар. Оғир. Ҳатто деразаларига ҳам ойна қўйиб беришгани йўқ. Ёш болаларни совуқда асраб бўладими! — жавоб қилди Зайнаб опа.

Ўртоқ Абдуалимов, эшитинг, Зайнаб опа нималар деяпти. Типовой шийпон деб айтган жойингизни ҳам бир келиб кўринг. Барча далачилик бригадаларида иссиқ овқат ташкил этилган деганингизда шу бригада шийпонини ҳам кўзда тутган эдингизми? Бу ерда иссиқ овқат йўқ-ку! Қани дала шийпони пахтакорларнинг маданий дам олиш жойига айлантирилганлиги? 248 агитатор пахтакорлар хизматида деган эдингиз шекилли? Карл Маркс номли колхоз далаларини айланиб, бирорта агиторни учратмадик.

Мана, Абдуқодир Қурбонов бошчилик қилаётган бригада дала шийпони. Шийпонда, ҳатто болалар боқчаси ҳам ташкил этилмаган. Шу сабабли ёш болали оналар мавсум бошидан буён дала юзини кўрмаётирлар. Натижада бригада қолоқликдан чиқмаяпти. Ғанимат кунлар ўтиб кетаётганига қарамай, бу ерда йиллик план эндигина 39 процент бажарилибди, холос.

— Нега дала шийпони безатилмаган?

— «Жанговар варақа» ва плакатлар бор эди, шамол учириб кетибди, — дейди бригадир. Майли, бу ердаги «Жанговар варақа» ва плакатларни чиндан ҳам шамол учириб кетди, деб фараз қилайлик. Колхознинг 1, 2, 4 ва 12-бригадалари дала шийпонидаги плакатлар, «Жанговар варақа»ларни-чи?

Шундай. Карл Маркс номли колхоз пахтакорларига маданий-маиший хизмат кўрсатилиши ва оммавий-сиёсий ишларнинг олиб борилиши райкомда эшитганларимизга сира тўғри келмайди. Колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ш. Жуманов эса ишимиз ёмон бўлса, райкомдагилар мақташармиди, деб ўзини-ўзи юпатиб юрибди.

Райондаги Охунбобоев номли, Тарас Шевченко номли, Ильич номли ва «Ўзбекистон» колхозларида ҳам аҳвол айнан шундай.

ХИРМОНДА ҲАЙБАРАКАЛЛАЧИЛАР КЎП

Ильич номли колхознинг коммунист Омон Худойбердиев бошлиқ 6-бригадасидамиз. Хирмонда ўн чоқли киши тимискиланиб юрибди. Биз, дам олишга чиққан теримчилар пахтани қанорларга жойлашга ёрдамлашаётган бўлса керак, деб ўйлаган эдик. Йўқ, бундай эмас экан.

— Булар кимлар?

— Бригада аъзолари, — деди ўртоқ Худойбердиев, — хирмон ишларини бажаришади.

— Бригадада неча киши ишлайди?

— Ҳаммаси 25 киши. Шундан ўн киши хирмонда, қолганлари пахта теришаяпти, — бригадир хирмонда «енг шимариб» ишлаётганларнинг исми, фамилиясини ўқий кетди, — Анорбой Худойбердиев, Қўштой Давронов, Элмурод Турдиев, Аҳмад Эшмуродов, Иброҳим Бекмуродов, Файзулла Абдуллаев, Эшқўзи Хидиров, Ўрин Камолов, Ўрол Шералиев ва мен ўзим.

Бу бригада йиллик пахта тайёрлашда энг орқада қолаяпти. Ҳар куни йиллик планнинг бир процентига етар-етмас пахта тайёрланаяпти.

Ильич номли колхозда пахта тайёрлаш эндигина 35 процент бажарилди. Колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ М. Абдунамовдан нега бундай деб сўрасангиз, кучимиз кам дейди. Ахир, ҳар бир бригада дала шийпонида 10—12 киши «хирмон ишларини бажаришса» куч камаяди-да! Ҳайбаракаллачиларни бошқа бригадаларда ҳам учратдик.

Биз Сирдарёда пахта тайёрлаш суръатининг сусайиб кетиш сабабларининг баъзи бирларинигина айтиб ўтдик. Бундай сабаблар жуда кўп. Уларни аниқлаб, рўй бераётган камчиликларнинг олдини олиш ва йиғим-терим суръатини кучайтириб юбориш — район партия комитети бюросининг энг муҳим вазифасидир.

Б. ЭРҚОРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

„Мен нима учун социализм лагеридан сиёсий бошпана сўрадим"

АМЕРИКА СОЛДАТИ БРЮС ФРЕДЕРИК ДЕВИСНИНГ БАЁНОТИ

1960 йил 19 августга ўтар кечаси мен оддий солдат сифатида хизмат қилиб турган Америка Қўшма Штатлари армиясининг ўз бўлинмамдан чиқиб, сиёсий бошпана олиш мақсадида Ғарбий ва Шарқий Германия чегарасини кесиб ўтдим. Менинг ёшим 24 да. Мен АҚШ да туғилиб ўсганман. Шарққа ўтгунимча мен АҚШ қуролли кучларида 4 йил-у, 9 ой хизмат қилдим. Уйланган эмасман ва ўз оилам ишларини истисно қилганда, мен бошқа ҳеч қандай масалалар билан қизиқмаганман, ҳеч қандай сиёсий партияларга қўшилмаганман ва Ғарбдаги ўз ҳаётимдан норози бўлиш учун бирор бошқа сабаблар йўқ.

Менинг ватаним Калифорниядаги Лос-Анжелосдир. Менинг оилам оддий ўрта американиклардан иборат. Менинг ота-онам ўз вақтида университет маълумотини олганлар ва менга ҳам шундай маълумот олиш имконини берганлар.

Ғарбни ташлаб кетиш, Америка гражданлигидан воз кечиш ва Америка армиясидаги хизматни ташлаб кетиш ҳақидаги қарорим ўйланмасдан қилинган иш эмас. Аксинча, бу — менинг икки йилдан кўпроқ мулоҳаза қилишим натижасидир. Кейинги икки йил ичида менда ўз мамлакатим раҳбарларининг самимийлигига ва хусусан уларнинг умумий тинчликка ва оқибат натижада халқаро кескинликнинг юмшатилишига халақит бераётган проблемаларни ҳал этишни ҳақиқатан ҳам истаётганликларига шубҳа пайдо бўла бошлади.

Иккинчи жаҳон уруши тугаганидан кейин Америка матбуоти ҳар қандай йўллар билан «совуқ уруш»ни авж олдиришга ва гўё социалистик мамлакатлар вужудга келтирган «темир парда» ни кўпиртириб кўрсатишга уринди. Социализм мамлакатларигина учинчи жаҳон урушининг айбдорлари бўлишлари мумкин, деган фикр АҚШда шу тариқа вужудга келтирилди. Америка матбуотининг қайта-қайта такрорланаётган бу баёнотлари менда шубҳа туғдирди ва иккинчи жаҳон уруши вақтида ҳаммадан кўп зарар кўрган мамлакат — Совет Иттифоқи янги уруш тайёрлай оладими, деган савол келиб чиқди.

АҚШда жамоат фикри, биз америкаликларнинг тинчликка интилаётганлигига ишонаётган бир пайтда, мен ҳарбий хизматда бўлиб турганимда биз ҳақиқатда ўз армиямиз қудратини оширишга интилаётганлигимизни кўрдим. «У-2» ва «РБ-47» самолётларининг жосуслик мақсадидаги учишлари, Ғарбий Германиянинг атом билан қайта қуролланиши, ҳукумат бошлиқлари Париж кенгашининг барбод бўлиши — тинчликни истаётган оддий америкалик сифатида менинг ҳамма орзуларимни барбод қилди. Ана шуларнинг ҳаммаси шунга олиб келдики, мен социалистик лагерь мамлакатларидан сиёсий бошпана сўрашга қарор қилдим. Қандайдир жиноий ишлар эмас, балки фақат юқорида кўрсатилган сабаблар мени ана шу ишни қилишга мажбур этди. Мен ана шу сиёсий бошпанани СССРда олишни, ўз маълумотимни давом эттиришни, совет кишилари орасида яшашни ва ишлашни орзу қиламан.

Брюс Фредерик ДЕВИС.

Афғонистон подшоси ва афғон халқига табриклар

Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳнинг туғилган куни — Афғонистоннинг миллий байрами — муносабати билан, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев Муҳаммад Зоҳир Шоҳга табрик мактуби юбориб, унга ва дўст афғон халқига самимий табриклар ва яхши тилаклар йўллади.

Мактубда айтиладики, совет халқи Афғонистон ҳукуматининг тинч-тотув яшаш принциплари, халқаро миқёсда кенг эътироф этилаётган принциплар асосида давлатлар ўртасида ҳамкорликни мустаҳкамлашдан иборат улуғ ва олижаноб мақсадларни амалга ошириш йўлида сарф қилаётган куч-ғайратини зўр мамнуният билан кутиб олмоқда.

Муҳаммад Зоҳир Шоҳ ўзининг жавоб телеграммасида табриклар учун ташаккур изҳор қилади ҳамда совет халқига янада тараққиёт ва муваффақият, шунингдек Афғонистон билан Совет Иттифоқи ўртасида дўстона муносабатлар ҳамда иқтисодий ҳамкорликнинг мустаҳкамланишини тилайди. (ТАСС).

БМТ Бош Ассамблеясининг XV сессиясидаги СССР делегациясининг 1960 йил 21 октябрдаги баёноти

НЬЮ-ЙОРК, 21 октябрь. (ТАСС). БМТ Бош Ассамблеясининг XV сессиясидаги СССР делегацияси Конгода аҳвол тўғрисидаги масала юзасидан баёнот берди:

КОНГО РЕСПУБЛИКАСИДА АҲВОЛ ТЎҒРИСИДАГИ МАСАЛАГА ДОИР

<>

Маълумки, Конго Республикасида аҳвол тўғрисидаги масала Совет ҳукуматининг таклифига мувофиқ, БМТ Бош Ассамблеяси XV сессиясининг кун тартибига киритилди. Шу муносабат билан, ҳозирги вақтда бу масаланинг қандай аҳволда эканлигини БМТ аъзоларининг ҳаммаси равшан тасаввур қилишлари лозим.

Шу йил 17 октябрда БМТ бош секретари Бош Ассамблеянинг ялпи мажлисида сўзга чиқиб, Конгодаги воқеаларнинг бундан кейинги ривожланишига ва жумладан, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг шу мамлакатдаги фаолиятига бағишланган баёнот берди.

Лекин, афсуски, бу баёнот Конго Республикасидаги ҳақиқий аҳвол ҳақида равшан тасаввурга эга бўлиш имкониятини бермайди. Баёнотда «БМТ қўшинлари» қўмондонлиги ва шахсан БМТ бош секретари ўзлари Конгода йўл қўйган ва шу учун улар бир қанча давлатлар томонидан, шу жумладан, Хавфсизлик Кенгашининг қарорига мувофиқ Конго территориясига ўз ҳарбий бўлинмаларини юборган давлатлар томонидан ҳам танқид қилинган жиддий хатоларини қандай тузатаётганликлари тўғрисида бир оғиз ҳам гап айтилмайди. Унда Хавфсизлик Кенгашининг шу йил 14 ва 22 июлдаги, шунингдек 9 августдаги қарорлари эндиликда амалда қандай бажарилаётганлиги ҳақида ҳам ҳеч нима дейилмайди. Бунинг ўрнига «Конго халқининг эҳтиёжларини» қондиришга интилиш ҳақида ва БМТнинг «бу эҳтиёжлар қондирилиши учун масъулият улар зиммасига юкланган маъмурларни қўллаб-қувватлаш йўлидаги» фаолияти тўғрисида атайин ноаниқ шаклда гапирилади.

Хавфсизлик Кенгашининг юқорида кўрсатилган қарорларида БМТ томонидан бериладиган ҳарбий ёрдам ҳам, бошқа хил ёрдам ҳам Конго Республикасининг қонуний ҳукуматига кўрсатилиши лозим, мазкур мамлакатга нисбатан БМТнинг ҳамма тадбирлари унинг қонуний ҳукумати билан ҳамкорликда ва фақат унинг розилиги билан амалга оширилиши лозим, деб аниқ белгилаб берилган эди. Бироқ бош секретарь Хавфсизлик Кенгашининг бу кўрсатмасини аввалдагидек ҳозир ҳам назар-писанд қилмай келаётир. У Конгонинг қонуний ҳукуматини тилга олмасликка ҳаракат қилиб, яна Бирлашган Миллатлар Ташкилоти улар билан «ҳамкорлик қилиши» лозим бўлган ва улар билан «маслаҳатлашган» қандайдир номаълум кучларни қўллаб-қувватлаш ҳақида яна гапирмоқда.

Бош секретарга Конгодаги аҳвол тўғрисида ва БМТ нинг бу мамлакатга нисбатан фаолияти тўғрисида шунчалик туманли шаклда гапириш нимага керак бўлиб қолди? Хавфсизлик Кенгашининг Конго Республикаси территориясидан Бельгия қўшинларини олиб чиқиб кетиш ҳақидаги, Конго Республикасининг қонуний ҳукуматига унинг мустақиллигини мустаҳкамлаш ва территориал бутунлигини сақлаб қолиш ишида ёрдам бериш ҳақидаги равшан кўрсатмаларининг бажарилиши тўғрисида бош секретарнинг баёнотида нима учун ҳеч бир конкрет гап йўқ? Конгода қандай воқеалар рўй бераётганлигига назар солинса, бу саволга жавоб топиш осон бўлади.

Бу мамлакатдан олинган хабарларга кўра, Бельгия қўшинлари ва ҳарбий ходимларини Конго территориясидан олиб чиқиб кетиш шу вақтгача тугалланмаган. Бунинг устига, Конгога бельгиялик мустамлакачиларнинг тобора кўпроқ кўламларда қайтиб келаётганлигини, шунингдек БМТ байроғи остида ҳаракат қилаётган Ғарб давлатлари вакилларининг келганлигини кўрсатувчи хабарлар тобора кўпроқ келиб турибди.

Шу нарса ҳам ҳаммага аёнки, Хавфсизлик Кенгашининг қарорига қарамасдан, бош секретарь ва «БМТ қўшинлари» қўмондонлиги Африкадаги ёш республиканинг сиёсий мустақиллигини ва территориал бутунлигини таъминлайдиган тегишли чораларни ҳануз амалга оширмадилар. Бу республиканинг мавжуд бўлишига таҳдид қилувчи реал хавф аввалдагидек сақланиб қолмоқда.

Лекин иш бу билан чекланмаётир. Кейинги вақтларда рўй берган бир қанча фактлар Конго Республикасидаги аҳвол борган сари кўпроқ ёмонлашаётганлигини кўрсатади. Ҳозирги вақтда аҳвол шу даражага етказилдики, Конго Республикасининг қонуний ҳукумати ўз функцияларини амалга ошириш имкониятларидан тамомила маҳрум бўлиб қолди, бу ҳукуматнинг бошлиғи Лумумба жаноблари эса ҳақиқатда ўз уйига қамаб қўйилган. У ҳатто, мамлакатдаги аҳвол тўғрисида шахсан маълумот бериш учун БМТ Бош Ассамблеясига келиш имкониятидан ҳам маҳрум этилган, ваҳоланки унинг Нью-Йоркка хавф-хатарсиз етиб келишини таъминлаш «БМТ қўшинлари» қўмондонлиги учун сира қийинчилик туғдирмаслиги равшан.

«БМТ қўшинлари» қўмондонлиги ва шахсан бош секретарь Конго Республикаси олий органи — Конго парламентининг фаолияти учун нормал шарт-шароит таъминлаб беришдан ҳақиқатда бош тортдилар. Улар Конго парламентига унинг ишлаши учун зарур шароит яратиб бериш ҳақида Бош Ассамблеянинг XV сессиясида бир неча марта қўйилган талабни тамомила эътиборсиз қолдирдилар.

Бундай аҳволни фақат шу нарса билан изоҳлаш мумкинки, «БМТ қўшинлари» қўмондонлиги ва бош секретарь унинг Конго ички ишларига аралашмаслик ҳақидаги гапларига қарамай, Конго парламентининг чақирилишига йўл қўймасликка ҳаракат қилмоқдалар, чунки улар бу парламент ўтмишда бир неча марта шундай қилганидек, мамлакат қонуний ҳукуматининг ваколатларини яна тасдиқлайди деб қўрқадилар, парламентнинг бундай қилиши эса Мобуту ва шунга ўхшашларнинг фаолияти авантюристик характерда эканлигини тамомила равшан қилиб қўйган бўлур эди.

Маълум бўлишича, яқинда «БМТ қўшинлари» қўмондонлиги Катанга вилоят маъмурлари билан шу вилоятда «мудофаа доиралари»ни бўлиб олиш ҳақида битим тузган. Бундай битим аслида, Конго Республикасининг қонуний ҳукуматига қарши турувчи Чомбе тўдасини таниш томонига яна бир қадам қўйишдан бошқа нарса эмас. Бинобарин, «БМТ қўшинлари» қўмондонлиги республика территориясининг мустамлакачилар манфаатларида парчалаб юборилишини расмий суратда мустаҳкамлашга интилмоқда.

Шу билан бирга Конгодаги «БМТ қўшинлари» қўмондонлиги НАТО мамлакатларига янада бўйсундирилмоқда. Мавжуд маълумотларга кўра, Конгодаги БМТ ҳарбий штабининг 86 офицеридан ҳозирдаёқ 45 таси НАТО ва бошқа агрессив ҳарбий блокларда қатнашувчи мамлакатларга тўғри келмоқда. Ҳатто, НАТО бўйича ва Африкада мустамлакачилик сиёсатини амалга ошириш бўйича Бельгиянинг бевосита иттифоқчиси бўлган Франция ҳам Конгодаги БМТ ҳарбий штаби составида ўз вакилига эга. Бундан ташқари, Конгода НАТО, СЕАТО ва СЕНТО мамлакатларидан келган 500 дан ортиқ «ҳарбий-техник мутахассислар» бор.

Шундай қилиб, Хавфсизлик Кенгашининг Конго ҳақидаги қарорларини очиқдан-очиқ бузиш сиёсати давом эттирилмоқда, деб ҳисоблаш учун ҳамма асос бор. Эндиликда шу ҳол тўла аён бўлмоқдаки, Бош Ассамблея фавқулодда сессиясининг Конго тўғрисидаги масала юзасидан қабул қилган резолюцияси, совет делегацияси бу ҳақда огоҳлантириб ўтганидек, баъзи давлатлар томонидан ўзларининг ғаразли мақсадлари йўлида ва Хавфсизлик Кенгашининг шу йил 14 ва 22 июлдаги, шунингдек 9 августдаги қарорларига зид равишда фойдаланилмоқда. Конгодаги аҳволни нормаллаштириш ўрнига унинг янада ёмонлашаётганлигига ва бу аҳвол умумий тинчликка ва халқлар хавфсизлигига таҳдид қилувчи реал хавф бўлиб қолаётганлигига ҳам сабаб худди шунинг ўзидир.

Буларнинг ҳаммаси Совет ҳукуматининг Конгодаги аҳволга ўз вақтида берган баҳоси тўғри эканлигини яна бир марта тасдиқлайди. Ҳақиқатга тўппа-тўғри қараш керак: Конгода мавжуд бўлган кескинлик ўчоғи — шунчайин маҳаллий аҳамиятга эга бир жанжал эмас. Конго халқига тинч меҳнат ва мустақил ҳаёт учун шарт-шароит ниҳоят таъминлаб бериладими-йўқми, деган масала бутун Африка учун, бутун дунё учун ғоят катта аҳамиятга эга. Агар Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг олий органи — унинг Бош Ассамблеяси — тинчлик ва хавфсизлик манфаатларини кўзлаб, Конгодаги аҳволни Конго халқи манфаатларини кўзлаб тузатишга қодир бўлмаса, у ўзининг ожизлигини бутун дунё олдида намойиш қилади. Тинчлик иши Конгодаги кризисни бартараф қилиш имкониятларининг қўлдан бой берилмаслигини, Африкада мавжуд бўлган кескинлик ўчоғининг тугатилишини талаб қилади.

Турсуной ОХУНОВА.

(ОЧЕРК) АҲДУ ПАЙМОН

Турсуной машинадан тушиб, мойли қўлларини тозалаб, қаёққадир шошиларди:

— Мен шийпонга кетдим, Марҳамат уйғониб, ижирғаниб ётгандир.

Султон тележка устида туриб, ағдарилган пахталарни ҳамон шиббалар экан:

— Майли, тезроқ борақолинг, болага қараб, бироз дам олинг, — деди у, кейин жанубда, ойдин кечада тоғдай баланд, қорайиб кўринаётган тепага қараб сўзида давом этди:

— Мен ҳозир Иброҳимни топиб, бу пахтани пунктга жўнатаман, ундан кейин машиналарни кўздан кечираман.

Султон тележкадан тушиб машинани кўздан кечириб, шпинделларни илашган хас-ҳашаклардан тозалай бошлади.

Турсуной ойдин кечада, пахтазорлар орасида кўздан узоқлашди. Турмуш ўртоғининг изидан қараб турган Султон, уни шийпонга, чақалоғи ёнига кетди, деб хотиржам бўлиб, машинани эрталабки ҳужумга тайёрлашга киришди.

Турсуной эса юз гектарлик катта картани тўрт бўлакка бўлиб турган чорраҳага келганда шийпонга элтадиган ўнг йўлга бир қараб олдию, кейин тўғридаги йўлга қараб кетаберди. Бу йўл Инобатлар ишлаётган тепа орқасидаги картага элтади.

Тепага яқинлашганда мотор овози эшитилди.

— Азаматлар ишлашаяпти,— деди ўз-ўзича Турсуной. У, ҳозир бу ёққа қараб юрганидан мамнун эди. Чунки бу ерда синглиси Инобат, унинг дугонаси Турсуной Йўлдошева «ХВС-1,2»ни гуруллатиб пахта теришмоқда. Бундан ташқари тўкилган, ифлос пахтани тозалайдиган машина ҳам шу ерда.

Бепоён далалар сўлим куз кечасида самовий юлдузларнинг шуълалариданми, ёки сон-саноқсиз чаноқларнинг сайқал кўринишиданми, сутга чайиб олгандай оқ нилуфар тусда эди. Қаердандир атргулларнинг, қирқма қовунларнинг хушбўй ҳидлари анқийди. Қайсибир шийпонда давра ялласи эшитилмоқда.

Баракали куз фаслининг қизғин қалби, файзли соатлари Турсуной дилини ҳам ифтихор ва қувонч туйғулари билан хушнуд этган эди. Турсуной илгариги йилларда механизатор эди. Пахтакорлар етиштирган пахтани териб берар эди. Бу йил эса эри, синглиси ва бошқа ўникки колхозчини ёнига олиб, бригада тузди, ўзи чигит экди. Ҳозир унинг бригадаси 100 гектар ернинг ҳар гектаридан эллик центнердан пахта етиштириш учун аҳд қилган. Машиналарнинг пахта теримига тушганига тўрт ҳафтача бўлди. Ана шу тўрт ҳафта серташвиш ва тиниб-тинчимайдиган кунлар билан ўтмоқда. Шундай қилмаса ҳам бўлмайди-да. Ҳаммаёқда пахта чаман бўлиб «мени тер—мен сенинг бойлигингман» деб турса, уйингда бамайлихотир ухлай оласанми? Вақтни қизғаниш керак, ҳа вақтни! Бундай паллада вақтинг кетса, бахтинг кетади! Ҳа, Турсуной, сенинг елкангда бригаданинг Ватанга ваъда этган 500 тонна пахтаси турибди. Ана шу «оқ олтин»ни Ватан хирмонига элтиб топширишнинг керак. Бунга кучинг етадими, йўқми? Кечикма, шошил! Ўзингчи, машинангчи? Ўзинг бу йил 310 тонна пахтани ёлғиз термоқчисан. Султон ака эса 250, Инобат 250 тонна пахта теришга сўз беришган. Ҳаммасини жамласа 810 тонна бўлади. Бу ҳазилакам иш эмас. Шунинг учун ҳам шошилиш керак, ғайрат қилиш керак.

Турсуной ана шу ўйлар билан тепаликка етиб қолганини билмай қолди. Ариқдан ўтиб, уватга чиқиши билан машина овозини эшитди. Турсуной уйилган ифлос пахтани пешма-пеш оққа ажратаётган машина ишини бир пас кўзатиб, бу ердаги колхозчиларга йиғилган пахталарнинг ҳаммасини машинадан чиқариб дарҳол хирмонга тўкиш ҳақида кўрсатма берди. Сўнг пахта тераётган «ХВС»лар ёнига кетди.

Инобат Охунова колхоз идорасида ёрдамчи ҳисобчи, унинг дугонаси Турсуной Йўлдошева эса далада оддий колхозчи бўлиб ишларди. Йўлдошева мавсумда 15 тоннагача етказиб пахта терарди. Бу икки дугона ўз опалари Турсуной Охунованинг пахта териш машинасини эгаллаш тўғрисидаги ватанпарварлик чақириғини жон-диллари билан қабул этган ажойиб пахтакор қизлардир. Улар шу йилнинг ёз ойларида Вревскийдаги механизаторлар мактабини муваффақиятли тамомлаб, пахта йиғим-теримига етиб келдилар. Уларга ҳам «ХВС-1,2» машиналари берилди. Йўлдошева ҳам юксак мажбурият олган. У, мавсумда 200 тонна пахта термоқчи.

Шунинг учун қизғин, долзарб шу кунларда, у, вақтни қизғаниб, машинани бир пас бўлса ҳам бекор қўймайди. Ахир бундай яхши, қулай кунлар ҳамма вақт ҳам бўлавермайдида. Ёмғир ёғиб қолса-чи, ерда юриш қийин бўлсачи, унда нима қилиш керак? Ҳар ҳолда, вақтни ўтказмаслик керак. Йўлдошева ана шу тезкорликка одатланиб қолган. Бу ёқдан овқатланса, бу ёқдан туриб машинасига югуради. Бу ёқдан бункерни бўшатса, бу ёқдан эгат оралаб, пахтани шиғиллатиб тера бошлайди.

Турсуной ўзига қарши келаётган икки машинанинг етиб келишини кутиб турди. Икки дугона ўз бригадирлари келганлигини кўриб, машиналарини карта четига чиқариб тўхтатдилар.

— Ҳорманглар, қизлар,— деди Турсуной.

— Келинг опа, ўзингиз ҳорманг, — дейишди икки дугона.

— Раҳмат, азаматлар,— деди Турсуной, сўнг қизлар ғайратидан хурсанд бўлиб, уларни дам олиш учун ўзи билан олиб кетмоқчи бўлди, — қизлар, пахтани тележкага тўкинглар, ўринларингга смена келади, қани бўлинглар, бирга кетамиз. Айтмоқчи, қизлар бугун терган пахталаринг қанчага боради?

— Олти тоннадан тердик.

— Балли азаматлар, зўр ғайрат қилибсизлар, агар шунақа суръат билан ишласаларинг, планни ҳам, мажбуриятни ҳам албатта барвақт бажарамиз.

— Ҳаракат қиламиз, опа, — дейишди икки қиз.

Турсуной бу икки забардаст механизатор қизни ёнига олиб шийпонга кетди. Қизларни дам олишга юбориб, ўзи улар ўрнига смена юбориш ва бугунги терилган пахтани ҳисоблаб правлениега хабар этишга шошилди. Бу ишларни саранжом қилгандан кейин, дам олиш учун ўз хонасига кирди. Хонада кенжа синглиси Ҳайри опасини кутиб ўтирган эди. Турсуной унинг қўлидан чақалоғи Марҳаматни олди. Дамлаб қўйилган чойдан бир пиёла қуйиб ичди.

Маррага яқинлашган сари, марднинг ғайрати ошади. Турсуной бригадаси ҳам отни қамчилаб, ҳар куни йиллик планнинг 6—7 процентини миқдорида пахта териб давлат хирмонига топширмоқда. Ишнинг кўзини билиб меҳнат қилинса, машина кучидан унумли фойдаланилса, кутган хирмонни кўтариш, исталган карвонни йўлга чиқариш мумкин. Бир куни худди шундай бўлди. Турсуной, Султон ва Инобат эрталаб пахтазорга келганларида, ҳосилнинг оппоқ бўлиб очилиб ётганлигини кўриб, беҳад қувониб кетдилар. Улар, уч машина билан шу куни 30 тонна пахта теришга аҳд қилдилар. Машиналар дарҳол юргизилди. Уч азамат овқат вақтини ҳисобга олмаганда, бир минут ҳам вақтни бекор ўтказмадилар. Қош қорайганда улар терган пахта неча автотележкаларда жўнатилиб, пунктнинг катта хирмонига айланди. Ҳисобчи шу куни Турсуной ўнбир тонна, Султон ўн тонна ва Инобат тўққиз тонна пахта терганлигини хабар этди. Бу хушхабар бутун колхозга дарҳол тарқалди, бошқа механизаторлар ҳам Турсунойдан намуна олишга, унингдек тезкорлик билан ишлаб кўп пахта теришга сўз бердилар.

Тонг бўзариб, дала-атроф ғира-шира кўрина бошлаганида Турсуной бригадаси йўлга чиқди. Султон билан Турсуной бир томонга, Инобат билан Турсуной Йўлдошева бир томонга қараб кетдилар. Уларни кенг пахтазор кутмоқда. Бугун пахтазорга янги ҳужум бошланади. Бугун план тўладиган кун.

Турсуной билан Султон машиналар ёнига етиб келишганда, Иброҳим Олимов автотележкасини аллақачон ҳайдаб келиб, янги пахтани кутиб ўтирган эди.

Иброҳим пахтазорга қаради. Икки, зангори, улкан «ХВС-1,2» машинаси чаққон сузиб бормоқда. Узоқлашиб қолган бир машина йўлда тўхтаб қолди. Иброҳим нима бўлди деб у ёққа қаради. Бу Турсуной эди. У, рулдан туриб, бункернинг тепа дарчасидан ичкарисига тушиб, унга тўлиб қолган пахтани оёғи билан шиббаламоқда эди. Турсуной пахтани шиббалаб, яна рулга қайтди. Ундан кейин Султон ҳам машинасини тўхтатиб, бункердаги пахтани шиббалаб, яна юриб кетди.

Икки машина изига қайтиб, бирин-кетин тележкага бункердаги пахтани ағдаришди. Яна эгатларда моторлар овози гувуллай бошлади.

(ОХИРИ ТЎРТИНЧИ БЕТДА)

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

ЖАК ДУВАЛЯН САҲНАДА

Пойтахтимиздаги давлат эстрада театри жуда кўп санъаткор меҳмонларни қабул қилиб, самимий иззат-ҳурмат билан кузатиб қолади. Ўтган пайшанба куни бу театр саҳнасида Арманистон давлат филармониясининг солисти Жак Дувалян раҳбарлигидаги эстрада оркестри гастроль концертларини бошлади. Қўшиқчи Тошкент томошабинлари олдида биринчи марта ўз санъатини намойиш қилмоқда. Шунга қарамай, у концертнинг биринчи куниёқ бутун зални ёқимли қўшиқлари билан сеҳрлаб қўйди.

Жак Дувалян узоқ йиллар давомида Парижда, ватанжудоликда яшаган. Аммо кўҳна Париж, Франция унга доим ёт туюлган, унинг бутун қалби, юраги она-Ватанга интилган. Ниҳоят, у 1956 йилда ўз она ер тупроғини кўзига суртишга муваффақ бўлди. Совет Арманистонида қўшиқчи ҳақиқий бахтини топди, ўз талантини ўстириш, бутун қалби билан севган ишига берилиш ва меҳнаткаш халққа хизмат қилиб, олқишга сазовор бўлиш шарафига муяссар бўлди.

Арманистон радиоси орқали биринчи марта қўшиқлар айтишидаёқ унинг номи бутун мамлакатимизга ёйилди. Жак Дувалян Москва, Ленинград, Украина, Озарбайжон, Кавказ бўйлаб, Волга бўйи, Урал ва Иттифоқимизнинг бошқа кўп жойларида ўз санъати билан халққа хизмат қилиб, ҳурмат-эътибор қозанди.

Дувалян таланти кўп қиррали. У қўшиқ айтади, шеърлар ёзиб, унга ўйноқи музикалар яратади. «Ерevandан гапирамиз» қўшиғининг сўзлари ҳам, музикаси ҳам унинг ижоди. Артист бу қўшиқда Ватанни соғиниш, унга муҳаббат ғояларини тараннум этади. «Ереван кўчалари бўйлаб», «Кичкина гул», «Сени севаман», «Тош ўювчи қўшиғи» каби зўр маҳорат билан ижро этадиган қўшиқларининг сўзларини ҳам ўзи ёзган.

Арман қўшиқчисининг репертуари бой ва хилма-хил. Унинг концертини тинглаган киши ўзини дунёни кезгандек ҳис қилади. Француз, куба, негр, итальян, бразилия, инглиз, яҳудий ва бошқа халқлар қўшиқларини у бирдек маҳорат билан ижро этади.

Артист ҳамма қўшиқларни таъсирли ва ифодали қилиб айтади. Унинг қўшиқ мазмуни ва музика оҳангига хос ҳаракат, мимикалари томошабин таассуротини оширади, бадиий завқ бағишлайди. Икки бўлимдан иборат концертнинг ҳар бир номери кетидан залда қизғин қарсаклар янграб туриши, артистнинг айрим қўшиқларни қайта-қайта ижро этиши ана шу шавқ-завқнинг далилидир.

Эстрада оркестрининг бошқа аъзолари саксофончи Левон Аленакян, аккардеончи Михаил Макаров, оркестрнинг музика раҳбари Айказ Месиаян, конферансье Феликс Рисманларнинг чиқишлари ҳам томошабинлар томонидан қизғин қарши олинмоқда.

Жак Дувалян концерти Тошкентда 20 кунча давом этади. Ёқимли лирик қўшиқлар, кулгили породия ва ўйноқи куйлар тинглай десангиз, пойтахтимиз меҳмонлари концертига келинг.

Т. НАЖМИДДИНОВ.

Суратда: оркестр жўрлигида Жак Дувалян қўшиқ айтмоқда. А. Абалян ва М. Нуриддинов фотоси.

Олимларнинг „ер ости“ командировкалари

ОҲАНГАРОН, (ЎзТАГ). Ўрта Осиё политехника институтининг ўқитувчилари Оҳангарондаги 9-шахта featured кончилари ҳузурида тез-тез меҳмон бўлиб турадилар. Улар шахтёрлар кийимини кийиб, энг чуқур штрекларга бемалол тушадилар.

Олимларнинг «ер остига» қилган жуда кўп командировкалари ажойиб муваффақиятлар берди. С. Н. Боев, Л. Д. Топоркин, В. В. Циц ва бошқа бир группа ўқитувчилар кон стволларининг кўмир бериш имкониятини бир ярим баравар ошириш йўлини қидириб топдилар.

Олий ўқув юртининг ўқитувчиларидан Е. К. Керри, Е. Н. Бедрин ва Е. В. Юдинлар илмий иш олиб бормоқдалар. Бу теманинг ҳал қилиниши кон ва кўмир разрезидаги электромеханика установкаларининг ҳаммасини автомат усулида бошқаришга ўтказиш имконини беради.

АҲДУ ПАЙМОН

(БОШИ УЧИНЧИ БЕТДА)

Турсуной «ХВС»ни текис юргизиб борар экан, атрофдаги пахта чаманини кўриб, хушнуд эди. Ахир бу ерлар илгари 30 центнердан кам пахта берарди. Бу йил эса 50 центнер пахта ана шу ерларнинг ҳар гектаридан мўлжалланмоқда.

Баҳорда ҳаво пас келиб, ёмғир бўлиб, бу ерларда экилган чигит унмай қолди. Май ойининг иккинчи ҳафтасида ҳам бу ерларда «универсал» оралаб чигит экилди. Бу аҳволни кўрган, баҳорги ёғингарчиликдан кўнгил олдирган кекса деҳқонлар Турсуной ерлари четидан ўтиб борар эканлар:

— Қизим, бу ерларда пахта яхши унармикин, кечикмадингми, а? — деб гумонсираб сўрар эдилар.

— Кечикканни қўймаймиз, отахонлар, боқамиз, қараймиз, оёққа тургизиб, ясантириб оламиз, — дерди уларга Турсуной.

— Иш қилиб айтганинг бўлсин, болам, — дерди чоллар.

Турсуной ўз сўзида турадиган пахтакор. Шунинг учун чоллар гумонсираган, чигит кеч экилган ерларни ёз бўйи бўрдоқига қўйиб, парвариш қилди. Ерни тўйдирди, эндиликда ер эса ўзини «оқ олтин» билан тўлдирди.

Ўша чоллар ҳозир ҳам йўлдан ўтиб турадилар. Оппоқ пахтазорни кўриб, уларнинг нуроний чеҳраларида табассум пайдо бўлади ва «раҳмат болаларим, чинакам деҳқон эکансизлар» деб хурсандликларини изҳор этадилар.

Турсуной чиндан ҳам деҳқон бола, азамат пахтакордир. Республика механизаторларининг шон-шуҳрати унинг исми билан ҳам чамбар-час боғлангандир.

Турсунойнинг шу кунгача терган пахтаси 230 тоннага, Султоннинг терган пахтаси 200 тоннага ва уларнинг синглиси Инобатнинг терган пахтаси 180 тоннага етди. Бу азаматлар бу рақамни 810 тоннага етказиш учун ва бригада мажбуриятини Улуғ Октябрь байрами кунигача бажариш учун тонгни оқшомга улаб меҳнат қилмоқдалар. Бугун ҳам ана шу қизғин меҳнат мавж уриб, ғалаба соатларини яқинлаштирмоқда. Кеч кириб, машина чироқлари ёқилди. Улкан «ХВС»лар ҳамон олдинга интилади.

Пахтани пунктга ташувчи Иброҳим Олимов янги ҳосилни давлат омборига топшириб қайтди. Унинг енгил трактори юриб эмас, гўё учиб келарди. Турсуной машина устида туриб, Иброҳимнинг тезлаб келаётганини кўрди ва унга пешвоз чиқишга шошилди.

— Хушхабар, план бажарилди, ҳар гектардан 32 центнердан ошиқ пахта топширилди, — деди Иброҳим ярим йўлдан яшнаб.

— Табриклайман, раҳмат, — деди Турсуной. Сўнг бу хурсандчиликни бутун бригадага, колхозга хабар этишга, эндиги вазифа мажбуриятни бажаришдан иборат эканлигини бригадага билдиришга шошилди.

Турсуной бригаданинг кенг пахтазорларига севиниб қараб борарди. Шу вақт 1959 йилнинг декабрь ойини, Москвани, Катта Кремль Саройини эслаб кетди. Турсуной бу ерда, КПСС Марказий Комитетининг Пленумида қатнашишга муяссар бўлган. Унга сўз берилганда, ҳаёжонини босолмай бир қанча вақт тўлқинланиб турганини ҳали-ҳали эслайди. Минбарга чиқиб, «Мен ўтган йили 210 тонна пахта тердим. Илгари бундай миқдордаги пахтани 100 колхозчи терар эди» деганда, Никита Сергеевич Хрушчев «Бир киши 100 кишининг ишини қилади. Офарин!» деган эди. Бутун зал уни табриклади. У, минбарда туриб, Пленум қатнашчиларига раҳмат айтди, 1960 йилда 100 гектар ер ажратиб, бригада тузиб, ҳар гектар ерда 50 центнердан ҳосил етиштириш ва ўзи машинада 250 тонна пахта териш ҳақида сўз берди. Турсунойнинг улуғ минбарда айтган аҳду-паймони бригадасининг пахтазорларидир. Мана, аҳдининг биринчи шодлик қуши учиб келди, Турсуной унинг янгисига пешвоз бориши керак. Қуёш нурларидан оқариб, ялтираб турган қорли тоғлардай катта хирмонларни кўтариш унинг аҳди, бригадасининг аҳди-паймони бўлади.

Н. ЭГАМНАЗАРОВ,
Чиноз районидаги Киров номли колхоз.

АМАЛПАРАСТ

А. Х. Павлушкина икки-уч йил бўлиб қолдики, енгни тирсаккача шимариб, Октябрь райпишчеторгида секретарлик лавозими учун «жанг» олиб бормоқда. Бу «жанг»да унинг ишлатадиган «қурол»и ўзининг аёл киши эканлигини пеш қилишдир.

— Хотин-қизларни ўз вазифасидан бўшатишга ҳақингиз йўқ, юқорига арз қиламан, — деб туриб олади. Эртасига қарабсизки, Павлушкина яна ўз ўрнида. Яна ўзининг қўпол муомаласини, дағаллигини, иш вақтида ҳеч қандай тартиб-интизомни тан олмаслик каби ярамас одатларини келган жойидан бошлаб юборади. Яна унинг устидан уюм-уюм шикоятлар ёғилаверади. Бу хоним оз вақт ичида бир эмас, тўрт марта қаттиқ хайфсан олди, огоҳлантирилди. Коллективда у жанжаллашмаган, ҳақорат қилмаган киши жуда кам қолган. Ҳатто шу қўпол муомалалиги, кишиларнинг асабига тегиб, онадан янги туғма қилавергани ва ҳеч кимни одам қатори ҳисобламагани учун комсомол ҳам уни тарбиялашдан қўлини ювиб қўлтиққа артди-да, ўз сафидан ўчириб қўяқолди.

— Қайтамга яхши бўлди, — деди Павлушкина яна уялмай-нетмай.

Павлушкинанинг унча-мунча ҳаромтомоқликдан ҳам хабари бор. «Пишчеторг» номини сотиб, магазинлардан, ларёклардан текинга суту-қатиқ, ёғу-гўшт олишда анча тажрибали бўлиб қолган. Гоҳо майда-чуйда кўзбўямачилик, қаллоблик билан ҳам шуғулланиб туради. Шу йилнинг бошида Бузруковнинг «Огонёк» журналига ёзилган 330 сўмлик квитанциясини ҳеч кимга сездирмасдан ўз номига ўтказиб олган ҳам мана шу хонимнинг ўзлари бўладилар.

Хуллас, Павлушкинанинг совет кишисига ярашмайдиган сифатлари кўп. Уларни бу ерда қайд қилиб ўтирмаймиз. Коллективдан шикоятлар ёғилавергач, ниҳоят ўртоқлик суди Павлушкинанинг ярамас хулқини ўбдон муҳокама қилди ва уни секретарлик лавозимидан четлатиш ҳақида ҳукм чиқарди. Ҳукмни «Пишчеторг»нинг маҳаллий комитети, дирекцияси, ниҳоят кўп юз кишилик катта коллективи қарсак чалиб қарши олди. Октябрь районининг 1 ва 5-участка халқ судлари ҳам бу ҳукмни қўллаб-қувватладилар. Ахир бешинчи марта ҳайфсан беришга ҳеч кимнинг юраги ботинмас эди-да. Лекин Павлушкина пинагини ҳам бузмади.

— Коллективнинг жонига теккан бўлсам бордир. Керак бўлса коллективнинг ўзи кетаверсин, лекин мен секретарликни ҳеч кимга бермайман. — деб қўяқолди у.

— Бўлмаса бошқа ишга ўтинг, маошингиз айнан сақланади.

— Директорликни беришса майли, ўтсам-ўтақолай. Лекин бошқасига кўнадиган анойилардан эмасман! — қатъий қилиб деди Павлушкина.

Орадан қанча ойлар ўтиб кетдики, Павлушкина секретарлик столи билан каттакон бир шкафни (калити билан) ҳеч кимга бермай, коллектив билан «жанг» олиб бормоқда, ўнлаб кишиларни идорама-идора оворaю-сарсон қилиб юрибди.

Т. Х. БОГДАНОВА.

ПАЙСАЛЧИ

(СПРАВКА ЎРНИДА)

Тоштемир Норматов Бўстонлиқ район тайёрлов пунктининг Сижжак қишлоғи бўйича вакили ҳисобланади. Бу шахс 12 йилдан бери шу қишлоқ аҳолисидан ҳўл ва қуруқ мева қабул қилиб олади, демак 12 йилдан бери меҳнаткашларни алдаб келади. Бирон кишидан мева қабул қилиб олгудек бўлса, пулини ўз вақтида бермаслик унинг туғма одатидир. Бор пулни ҳам йўққа чиқариб, яқин ошна-оғайнилари ва қариндош-уруғларининг ҳожатини чиқариб юрганлиги учун бир неча бор огоҳлантирилган ҳам.

Норматов ёшлигида ҳам тенгқурларига кўп хиёнат қилар эдида, сўнг безрайиб тураверар эди. Унинг бу қилиғи қабул қилувчи бўлиб ишга киргандан сўнг ачиган хамирдек кўпчиб кетди. Энди у ёшларнинг ҳам, кексаларнинг ҳам нонини туя қилаверадиган бўлиб қолган. Шу йилнинг 25 августида кекса коммунист, пенсионер Эшонқул Одиловнинг 48 килограмм биринчи сортли олмасини 40 килограммга чиқариб, ҳар килограммига давлат баҳосида 3,5 сўмдан тўлаш ўрнига 1,5 сўмдан тўлаб, хоҳласангиз шу деб туриб олди. Ниёзбобо ота Назарбоевнинг 36 килограмм олмасини 20 килограммга тўғрилаб, унга ҳам бир ярим сўмдан, худди ўз чўнтагидан тўлаётгандек ижирғаниб пул тўлади.

Норматов ўтган йили май ойида қабул қилган меваларини қоплаш ва таштитиш учун бир неча кекса кишиларни ёллаган эди. Аммо уларнинг меҳнат ҳақини шу кунгача бермай, кассада пул йўқ деган баҳона билан пайсалга солиб юрибди. Шунингдек, кекса ишчи Т. Маюсуповнинг 1250 сўм иш ҳақини ҳам шу вақтгача берган эмас. Чунки буларнинг ҳаммасини аллақачон «сув» қилиб юборган.

Киши ҳақидан қўрқмайдиган, хиёнатчи Норматовнинг оғзини катта, қўлини эгри қилиб қўйган нарса унинг қўш хотинлилигидир. Норматовнинг Собира, Хибайра исмли хотинлари, қўша-қўша участкалари бор. Ана шуларга сарфланаётган жарақ-жарақ пулларни у халқдан, давлатдан ўмармоқда. У кишилардан мева олади-ю, лекин бирортасига ордер йиртиб бермайди. Энг тоза меваларни териб, хотинлари орқали бозорга элтиб сотадиган ғалати одатлар ҳам чиқариб олган.

Билмадик, Норматовнинг ана шунга ўхшаш ярамас қилиқлари қачонгача давом этиб, меҳнаткашларни қачонгача талар экан!

Қишлоқ меҳнаткашлари номидан

Т. НУРМАТОВ.

САРСОНГАРЧИЛИК

Чирчиқ шаҳридаги Ўзбекистон қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинати дирекциясидан ўтин ёки кўмир олмоқчи бўлсангиз, аввало ўзингизнинг соғлиғингиз ҳақида врачдан справка олишингиз керак, идорама-идора югуришга чидай оласизми, йўқми — ана шуни аниқлаб олмоғингиз даркор. Акс ҳолда ўз пулингизга ўтин ҳам, кўмир ҳам ололмайсиз.

Ярим кубометр ўтин ёздириб олмоқчи бўлсангиз, ариза кўтариб энг аввал техника таъминоти бўлими бошлиғи ўртоқ Лернерга рўпара бўласиз (бу бўлимнинг ўтинга қанақа алоқаси бор, деб суриштириб ўтирманг). Ўртоқ Лернер аллақандай нарсалар ҳақида сизни нақ ярим соат савол-жавобга тутгандан сўнг аризангизнинг бир чеккасига «қарши эмасман» деган сўзларни ёзиб беради. Кейин аризани кўтариб дарҳол директор ҳузурига шошиласиз. Директор унга «берилсин» деб имзо чекади. Орқангизга қайтиб, яна ўртоқ Лернерга учрайсиз. Лернер аризанинг бошқа бир чеккасига «бухгалтерга» деб имзо чекиб беради. Бухгалтерияга киргач, сизга накладной ва «Материальний пропуск» деб аталган аллақандай қоғозларни тутқазишади. Бу ҳужжатларни кўтариб, яна ўртоқ Лернер кабинетига йўл оласиз. Табиийки, бошлиқ бу вақтда тушки овқатга чиқиб кетган бўлади. Кутасиз. Келгач, қўлингиздаги ҳалиги ҳужжатларга «бош бухгалтер ўртоқ Безрученкога» деган сўзларни ёздириб оласиз. Э, борингки, ўртоқ Безрученкога ҳам қўл қўйдирдингиз. Шу билан бир кунингиз тамом бўлади. Эртасига эрталаб ҳалиги ҳужжатларни кўтариб директор ўринбосари ўртоқ Олмезов ҳузурида ҳозир бўласиз. Олмезов пропускка ўзининг чиройли имзосини чекиб бергандан сўнг унга печать бостириш учун комбинат қоровулхонасига равона бўласиз...

Хуллас, ярим кубометр ўтинга рухсат олиш учун уён-буён югиравериб, халқ ибораси билан айтганда, «она сутингиз оғзингиза келади». Шунинг учун ҳам ишчилар «ўтин керак бўлса, аввал соғлиғингни текшириб кўр, сўнгра идорага йўл ол» дея пичинг қилиб қўйишади.

Қадрли «Уртўқмоқ»! Идорамиздаги ана шундай оворагарчиликларни тугатишга ўзинг бир ёрдам берсанг, токи ишчиларимиз қимматли вақтларини беҳудага сарфламасалар.

Комбинат ишчилари номидан

Т. ЎРУНОВ.

ҲАЖВИЙ ТУЮҚ

Тортади

Бир фирибгар сотувчи қанд-қандолат тортади,
Кўзинг шамғалат қилиб, танобини тортади.
Бу муғомбир албатта тумшуғидан илиниб,
Қилмишига яраша жазосини тортади.

Юсуф ШОМАНСУР.

Солиҳа Валишаева 1957 йили ўрта мактабни тамомлагач тўғри Тошкентдаги кимё фармацевтика заводига ишга келди. Эндиликда эса у коммунистик меҳнат бригадаси деган шарафли номни олиш учун курашаётган коллективга раҳбарлик қилмоқда. Унинг бригадаси шу кунларда байрам олди меҳнат вахтасида туриб ишламоқда. Суратда: ўртоқ Солиҳа Валишаева.

А. Палехов фотоси.

Университет юбилейига совға

В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университетининг 40 йиллик юбилейига қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Университет илмий жамияти юбилей муносабати билан бир неча илмий тўпламларни нашр қилишга қарор қилди. Ҳозиргача улардан айримлари босилиб чиқди.

Филология факультети олим ва ўқитувчилари томонидан ёзилган янги илмий ишлар ҳам алоҳида китоб ҳолида нашр қилинади. Шунингдек, авторлар коллективининг мақолалар тўплами китобхонларга тақдим этилади. Адабиётшунос М. М. Саксонованинг Некрасов ҳақидаги «Сўнгги қўшиқлар» деб аталувчи китоби ана шундай илмий асарлардан биридир. Бунда шоир Некрасов ҳаётининг сўнгги йилларида яратилган асарларга кенг анализ берилган. Китоб автори шоирнинг ҳали шу вақтгача китобхонларга маълум бўлмаган айрим асарларини ҳам келтиради. Шунингдек, Некрасов ижодий фаолияти билан боғлиқ бўлган архив материалларидан кенг фойдаланилган.

Н. П. Малахов навбатдаги илмий ишини совет адабиётининг йирик намояндаларидан бири ёзувчи Малишкиннинг 20-йиллардаги ижодига бағишлаган. Л. А. Перепелицина «Рус маданиятининг Ўрта Осиё халқлари маданиятига таъсири» деган китобида Ўрта Осиёнинг Россияга қўшилиши тарихини маҳаллий халқлар маданияти билан боғлиқ ҳолда ифодалайди.

Бундан ташқари, Тошкент давлат университети илмий жамияти «Ўзбек адабиёти тарихидан қўлланма» деган илмий мақолалар тўпламини ҳам нашрга тайёрлади.

М. ТУРОБОВА.

Сора опадан миннатдормиз

Сора опа иш халатини эндигина кийган эди, магазинга 50 — 55 ёшлар чамасидаги аёл кириб келди.

— Келинг, холажон, — деб мурожаат қилди у харидорга ва қўшиб қўйди: — Хизмат?

— Қанд учун келган эдим қизим, борми?

— Бор, холажон, неча килограмм ўлчайин?

Сора опа харидор сўраган нарсани ўлчаб, қоғозга ўраган ҳолда узатди. Харидор Сора опага миннатдорчилик билдириб, чиқиб кетди.

21-магазинда хизмат қилаётган Сора Богдановадан харидорлар миннатдор. Ўзининг хушмуомала, ширин сўз, ростгўйлиги билан у кўпнинг иззат-ҳурматига сазовор бўлмоқда. Ўртоқ С. Богданова қарийб 20 йилдан буён шу касбда ишлаб келади. Бу давр ичида у бой тажриба орттирди. Эндиликда ўртоқ С. Богданова ўз ишининг кўзини яхши билади. Шу сабабли ҳам бу ерда ойлик ва квартал товар-обороти планлари ҳар доим ошиғи билан адо этилмоқда.

Сора опага ҳар қанча миннатдорчилик билдирсак арзийди.

Умри ҚОСИМОВА,
Оржоникидзе районидаги Свердлов номли колхоз аъзоси.

Телевизор экранида

23 ОКТЯБРДА

12.00. — «Физкультура билан шуғулланинг».
12.20. — Инглиз тилидан ўзбек тилида еттинчи дарс.
12.50. — «МАДАНИЯТ УНИВЕРСИТЕТИ». «Музикани қандай тингламоқ ва тушинмоқ керак» деган эшиттириш (ўзбек тилида).
13.20 — «Канонерскийлик болалар» — киноповесть.
18.30. — Сўнгги ахборот.
18.55. — Чет эл кинохроникаси.
19.05 — «Музикали календарь» — Иоган Штраус.
19.30. — «Ярим ўтказгичлар». Илмий — оммабоп фильм.
19.55. — «Лауранинг куёви». Музикали кинокомедия.
21.20. — Ўзбек куйларидан концерт.

24 ОКТЯБРДА

18.00. — Спорт эшиттириши.
18.45. — Уй — рўзғор ишлари билан шуғулланувчи ёш аёлларга маслаҳатлар.
19.05. — «Электр токи совутади». Илмий — оммабоп фильм.
19.15. — Сўнгги ахборот.
19.35. — Албания ашулачиларининг концерти.
20.00. — «Автоматика ва пўлат». Илмий — оммабоп фильм.
22.20. — «Турналар учади». Ўзбек тилида бадиий фильм.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

Тошкентнинг томоша залларида

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТР БИНОСИДА — **А. И. Салавотов номли Доғистон давлат музикали драма ва комедия театрининг гастроли** — 24/X да кеч соат 8 да А. П. Салавотов асари — **Ойғозн.** 4 пардали қаҳрамонлик драмаси. Билетлар сотилмоқда.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/X да кундуз **Этик кийган мушук,** кечқурун **Дилором.** СССР халқ артисти **Саодат Қобилова,** Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Саттор Ярашев, Карим Зокиров, Насим Ҳошимов**лар қатнашади, 25/X да **Евгений Онегин.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/X да **Тоға-жиянлар,** 25/X да **Гамлет.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/X да **Равшан ва Зулхумор,** 24/X да **Фарғона ҳикояси.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 24/X кеч соат 8 яримда **Ўзбек ашула ва рақсларидан концерт.** Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Катта цирк томошалари.** Бугун 3 марта томоша кўрсатилади.

Таманго — қишки «ВАТАН» (кеч соат 10 да), «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Чақмоқтош — қишки «ВАТАН» (кеч соат 8 гача), қишки НАВОИЙ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), ёзги «ВАТАН» (кеч соат 8 да), ПУШКИН номли (кеч 9-20 минутда).

Хавфли зона — «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Шундай кун келади — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2 ва кеч 10 да), «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб 10 ва кеч 6 да), ПУШКИН номли (кеч 9-20 минутда.) СТЕПАН РАЗИН номли (кеч 9-20 минутда).

400 дарра — қишки «ВАТАН» (кеч соат 8 да), «ФЕСТИВАЛЬ» (кеч 8 ва 10 да).

Оддий воқеа — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Махсус топшириқ — қишки НАВОИЙ номли (кундуз соат 3-20 минут ва кеч 5 да ўзбек тилида).

Бабетта урушга боради — ёзги НАВОИЙ номли (кеч соат 7 ва 8-40 минутда).

Жондан тўйган шофёрлар — КАФАНОВ номли (кеч соат 7 яримда).

Ўрмондан чиққан уч киши — СТЕПАН РАЗИН номли (кеч соат 7 яримда), ТЕЛЬМАН номли (кеч 9-20 минутда).

Кинофильмлар прокати Ўзбекистон контораси

Кинотеатрлар экранига янги фильмлар чиқаради

Тонг отмоқда

НОМЛИ КИНОПОВЕСТЬ.

(**«Кечаги кун»** фильмининг 2-серияси).

Сценарий автори — **Имре Добози.**

Режиссёр — **Мартон Келети.**

Оператор — **Хеди Барнабаш.**

Ролларда:

Ференц Ладани, Клари Толнаи, Иожеф Бихари, Тибор Бикчеи, Ференц Бешшенеи, Дюла Бэнкё, Адам Сиртеш, Ласло Унгвари, Иштван Шомло, Шандор Томпа, Габор Агардилар қатнашади.

Фильмни Венгриянинг «Гунния» киностудияси 1960 йилда ишлаган, М. Горький номли киностудияда рус тилига таржима (дубляж) қилинган.

Дубляж режиссёри — **А. Лирова.**

Бир миллион фунт стерлинглик банк билети

НОМЛИ КИНОКОМЕДИЯ.

(**Марк Твен** ҳикояси асосида ишланган).

Сценарий автори — **Жилл Крейжи.**

Режиссёр — **Рональд Ним.**

Бош оператор — **Жеффри Ансворт.**

Ролларда:

Грегори Пэкк, Жейн Гриффитс, Рональд Сквайер, Уилфред Хайд Уайт, Жойс Греффелл, Моурис Денхем, А. Е. Мэттьюс, Браян Оултон, Жон Слейтер, Уильбур Эванс, Хартлей Пауэр, Жорж Девайн, Эни Гурдон, Хью Уэйкфилдлар қатнашади.

Фильмни Англиянинг «Артур Ренка» студияси ишлаган, «Мосфильм»нинг Марказий киноактёр студиясида рус тилига таржима (дубляж) қилинган.

„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ“

4- БЕТ, 23 ОКТЯБРЬ, 1960 ЙИЛ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси. 26. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 34808, 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими, Маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 29040, 50. Секретариат — 34808, 115, Эълонлар бўлими — 28142.

Р. 08258. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. А. 1900.